

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 18.02.2000
COM(2000)74 τελικό

**ΠΡΩΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**για την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών
ιδρυμάτων (89/299/ΕΟΚ)**

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Το παρόν έγγραφο αποτελεί την πρώτη έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/299/ΕΟΚ), η οποία, όπως προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2 της εν λόγω οδηγίας, υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η παρούσα έκθεση περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο έχουν εφαρμοσθεί οι διατάξεις της οδηγίας στα κράτη μέλη. Η έκθεση εν μέρει βασίζεται σε μελέτη, η οποία εκπονήθηκε από εξωτερικό σύμβουλο για λογαριασμό της Επιτροπής. Ενώ η μελέτη αυτή επικεντρώνεται, ειδικότερα, στην εφαρμογή των πολλών δυνατοτήτων επιλογής που προσφέρει η οδηγία, διευκρινίζει παράλληλα τις επιπτώσεις που θα έχει η οδηγία στην πράξη και τις δυνατότητες βελτίωσης.

Στην έκθεση επιδιώκεται επίσης να επισημανθούν οι διαφορές μεταξύ της οδηγίας περί των ιδίων κεφαλαίων και του ορισμού των κεφαλαίων που περιλαμβάνεται στη Συμφωνία της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια (που αποτελεί το πλαίσιο των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τις διεθνώς δραστηριοποιούμενες τράπεζες στις χώρες G10).

Στα συμπεράσματα του παρόντος εγγράφου προτείνονται δυνατότητες ανάληψης δράσης για την επίτευξη ενός περισσότερο εναρμονισμένου ορισμού των ιδίων κεφαλαίων. Το έγγραφο προτείνει την επανεξέταση της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια από τη συμβουλευτική επιτροπή τραπεζικών θεμάτων και τις ομάδες της. Η εξέταση αυτή θα πρέπει να περιλάβει την αναζήτηση τρόπων περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και ενίσχυσης του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος.

Η Επιτροπή και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη της ΕΕ εξακολουθούν να παίζουν ενεργό ρόλο στο πλαίσιο της επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία καθώς και στις ομάδες της ώστε να υπάρξει ένας παρόμοιος ορισμός για τα ίδια κεφάλαια σε παγκόσμια κλίμακα, αλλά και για την ομοιογενή εφαρμογή των κανονιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων. Αυτό θα συμβάλλει στη διατήρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι εργασίες στα πλαίσια της επιτροπής της Βασιλείας είναι δυνατόν να προσφέρουν χρήσιμες ιδέες και προτάσεις για τη μελλοντική αναθεώρηση της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το άρθρο 2, παράγραφος 2 της οδηγίας του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 1989 σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/299/ΕΟΚ) προβλέπει ότι η Επιτροπή, το αργότερο τρία έτη μετά την ημερομηνία που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, υποβάλλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από τις προτάσεις τροποποίησης που κρίνονται αναγκαίες. Σύμφωνα με την προτελευταία αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, η έκθεση πρέπει να εκπονηθεί "με σκοπό να ενισχύσει τις διατάξεις της

για την επίτευξη περαιτέρω σύγκλισης προς ένα κοινό ορισμό των ιδίων κεφαλαίων".

Ωστόσο, κατά την ημερομηνία κατά την οποία έπρεπε να υποβληθεί η ανωτέρω έκθεση, 1 Ιανουαρίου 1996, η Επιτροπή ανέμενε το αποτέλεσμα μελέτης για την εφαρμογή της οδηγίας, η οποία εκπονήθηκε από σύμβουλο μετά από σχετική ανάθεση από την Επιτροπή. Για να καταστεί δυνατή η ενσωμάτωση των πορισμάτων της μελέτης του συμβούλου και να εξαχθούν τα κατάλληλα συμπεράσματα, η Επιτροπή θεώρησε ορθό να καθυστερήσει την εκπόνηση της έκθεσης μέχρις ότου λάβει τη μελέτη και ελέγξει την ακρίβειά της.

Περαιτέρω, η Επιτροπή θεώρησε αναγκαία την καθυστέρηση υποβολής της έκθεσης μέχρι την έγκριση της τροποποιημένης οδηγίας περί κεφαλαιακής επάρκειας, λαμβάνοντας υπόψη τη στενή σχέση της οδηγίας (89/299/ΕΟΚ) με την εν λόγω οδηγία.

Η συμβουλευτική επιτροπή τραπεζικών θεμάτων έλαβε γνώση της έκθεσης των συμβούλων και αρκετά κράτη μέλη υπέβαλαν συμπληρωματικές παρατηρήσεις. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα πορίσματα των συμβούλων, τα οποία δεν σχολιάστηκαν από τα κράτη μέλη πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1997, είναι ορθά.

Η οδηγία (98/31/ΕΚ) με την οποία τροποποιείται η οδηγία 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων ("CAD II"), εκδόθηκε στις 22 Ιουνίου 1998.

Η έκθεση επιχειρεί να περιγράψει και να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του εν λόγω κοινοτικού κειμένου καθώς και να παρουσιάσει ενδεχόμενα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καθιέρωση ενός πιο εναρμονισμένου ορισμού των ιδίων κεφαλαίων, ο οποίος θα συμβάλλει στην πρόληψη των στρεβλώσεων ανταγωνισμού και στην ενίσχυση του τραπεζικού συστήματος της ΕΕ, με τελικό αποτέλεσμα τη βελτίωση της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας του καταναλωτή.

Στην παρούσα έκθεση επισυνάπτονται τα κατωτέρω παραρτήματα :

- **Παράρτημα Ι :** Πίνακας εθνικών μέτρων εφαρμογής
- **Παράρτημα ΙΙ :** Μέσα επιλέξιμα να υπαχθούν στα κεφάλαια της κατηγορίας 1.
- **Παράρτημα ΙΙΙ :** Ερμηνευτική ανακοίνωση XV/1100/95-Αναθ. 6

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

2.1. 2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η οδηγία σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων ισχύει τα τελευταία δέκα χρόνια. Αποτελεί μία φυσιολογική απόρροια της πρώτης οδηγίας του Συμβουλίου για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την ανάληψη και άσκηση της δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων (77/780/ΕΟΚ). Το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας αναφέρει ότι “ενόψει μεταγενέστερου συντονισμού, οι αρμόδιες αρχές καθορίζουν προς το σκοπό παρατηρήσεως και, ενδεχομένως, συμπληρωματικά προς τους τυχόν συντελεστές που εφαρμόζουν, σχέσεις μεταξύ των διαφόρων λογαριασμών του ενεργητικού και/ή του παθητικού των πιστωτικών ιδρυμάτων προς παρακολούθηση της φερεγγυότητας και της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών απαραίτητων για την προστασία της αποταμιεύσεως όρων.” Ως αποτέλεσμα της διάταξης αυτής στην πρώτη τραπεζική οδηγία, η συμβουλευτική επιτροπή τραπεζικών θεμάτων έπαιξε σημαντικό ρόλο στις εργασίες για τη δημιουργία της οδηγίας σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων και εξακολούθησε να συμβάλλει σημαντικά προς την κατεύθυνση αυτή μαζί με την GTIAD καθ’ όλη τη διάρκεια ισχύος της οδηγίας.

Ο ορισμός των ιδίων κεφαλαίων στην οδηγία για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στη Συμφωνία της Βασιλείας το 1988 περί κεφαλαιακής επάρκειας. Η συμφωνία αυτή αποτελεί απόρροια των εργασιών στο πλαίσιο της επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία. Η Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας είχε ως αντικείμενο τις διεθνώς δραστηριοποιούμενες τράπεζες. Η επιτροπή της Βασιλείας περιλαμβάνει οκτώ μέλη της ΕΕ (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) και τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την Ιαπωνία και την Ελβετία. Τη Συμφωνία της Βασιλείας σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια για τις τράπεζες έχουν εγκρίνει και πολλές άλλες χώρες.

2.2. 2.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Τα ίδια κεφάλαια ενός πιστωτικού ιδρύματος είναι δυνατόν να χρησιμεύσουν για την απορρόφηση των ζημιών οι οποίες δεν καλύπτονται από επαρκή κέρδη και να αποτελέσουν επίσης σημαντικό μέτρο σύγκρισης για τις αρμόδιες αρχές, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση της φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και για άλλους εποπτικούς σκοπούς.

Τα ίδια κεφάλαια ενός πιστωτικού ιδρύματος χρησιμεύουν επίσης για τη διασφάλιση της συνέχειας της δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και για την προστασία των αποταμιεύσεων. Η εναρμόνιση των κανόνων σχετικά με τον ορισμό και των υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων ενισχύει την

εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και συμβάλλει στην περαιτέρω εναρμόνιση του τραπεζικού τομέα.

Η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί μέρος μίας ευρύτερης προσπάθειας εναρμόνισης των ελάχιστων εποπτικών κανόνων για α χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην ΕΕ, εξυπηρετώντας το διπλό στόχο της διατήρησης της ασφάλειας και σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος και της δημιουργίας ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην ενιαία αγορά.

2.3.

2.3 Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια καθορίζει τη σύνθεση και τους βασικούς κανόνες που διέπουν τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και τα κριτήρια στα οποία πρέπει να ανταποκρίνονται ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων. Τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να εφαρμόζουν αυστηρότερες διατάξεις.

Η οδηγία πραγματοποιεί διάκριση μεταξύ, αφενός, των στοιχείων τα οποία συνιστούν τα βασικά ίδια κεφάλαια (κατηγορία 1 στην ορολογία της Βασιλείας) και, αφετέρου, εκείνων που συνιστούν τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια (κατηγορία 2 στην ορολογία της Βασιλείας). Η οδηγία αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι τα στοιχεία τα οποία συνιστούν τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια δεν είναι της ίδιας ποιότητας με τα στοιχεία τα οποία συνιστούν τα βασικά ίδια κεφάλαια. Το ύψος των συμπληρωματικών κεφαλαίων που περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια δεν πρέπει να υπερβαίνει το ύψος των βασικών ιδίων κεφαλαίων. Το ποσό ορισμένων στοιχείων από τα συμπληρωματικά κεφάλαια που περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50 % των βασικών ιδίων κεφαλαίων.

Για να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, τα δημόσια πιστωτικά ιδρύματα δεν πρέπει να συνυπολογίζουν στα ίδια κεφάλαιά του τις εγγυήσεις που τους χορηγούν τα κράτη μέλη ή οι τοπικές αρχές.

Η γενική αρχή στο άρθρο 2, παράγραφος 1 της οδηγίας αναφέρει ότι με την επιφύλαξη των περιορισμών που προβλέπονται στο άρθρο 6, τα μη ενοποιημένα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων **αποτελούνται** τα εξής οκτώ στοιχεία:

(1) το κεφάλαιο κατά την έννοια του άρθρου 22 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ, εφόσον έχει καταβληθεί, στο οποίο προστίθεται η διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, εξαιρουμένων όμως των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών·

(2) τα αποθεματικά κατά την έννοια του άρθρου 23 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ και τα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους που μεταφέρονται μέσω της διάθεσης του τελικού αποτελέσματος.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν το συνυπολογισμό των προσωρινών κερδών προτού ληφθεί ακόμα επίσημα σχετική απόφαση μόνον εάν τα κέρδη

αυτά έχουν ελεγχθεί από άτομα αρμόδια για τον έλεγχο των λογιστικών βιβλίων και εάν οι αρμόδιες αρχές λάβουν ικανοποιητικές αποδείξεις ότι το ποσό έχει εκτιμηθεί σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στην οδηγία 86/635/ΕΟΚ και είναι καθαρό από κάθε προβλέψιμη επιβάρυνση ή μέρισμα·

(3) τα αποθεματικά αναπροσαρμογής κατά την έννοια του άρθρου 33 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1978 για τους ετήσιους λογαριασμούς εταιρειών ορισμένων μορφών που βασίζεται στο άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ) της συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 84/569/ΕΟΚ·

(4) τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους κατά την έννοια του άρθρου 38 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ·

(5) τις διορθώσεις της αξίας κατά την έννοια του άρθρου 37, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ·

(6) τα άλλα στοιχεία κατά την έννοια του άρθρου 3·

(7) τις αναλήψεις υποχρεώσεων των μελών των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν συσταθεί υπό μορφή συνεταιριστικής εταιρείας και τις αλληλέγγυες υποχρεώσεις των δανειζομένων από ορισμένα ιδρύματα τα οποία έχουν τη μορφή ταμείων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1·

(8) τις σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας καθώς και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που έχουν ληφθεί, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 3.

Αφαιρούνται τα κατωτέρω πέντε στοιχεία σύμφωνα με το άρθρο 6·

(9) οι ίδιες μετοχές στη λογιστική τους αξία που κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα·

(10) τα άυλα στοιχεία του ενεργητικού, κατά την έννοια του άρθρου 4, στοιχείο 9 (“ενεργητικό”) της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ·

(11) τα σημαντικά αρνητικά αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης·

(12) οι συμμετοχές σε άλλα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα που υπερβαίνουν το 10 % του κεφαλαίου των ιδρυμάτων αυτών, καθώς και οι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης και οι τίτλοι που αναφέρονται στο άρθρο 3, που κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με άλλα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα στα οποία συμμετέχει σε ποσοστό άνω του 10 % του κεφαλαίου για κάθε περίπτωση χωριστά.

Σε περίπτωση προσωρινής κατοχής μετοχών σε άλλο πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα στο πλαίσιο χρηματοδοτικής συνδρομής για την αναδιοργάνωση και διάσωση του ιδρύματος αυτού, οι ελεγκτικές αρχές μπορούν να επιτρέψουν παρέκκλιση από τη διάταξη αυτή·

(13) οι συμμετοχές σε άλλα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα μέχρι 10 % του κεφαλαίου τους, οι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης και οι τίτλοι

που αναφέρονται στο άρθρο 3 που κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα εκτός εκείνων που αναφέρονται στο στοιχείο 12 για το ποσό του συνόλου των συμμετοχών αυτών, των απαιτήσεων μειωμένης εξασφάλισης και των τίτλων το οποίο υπερβαίνει το 10 % των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος τα οποία έχουν υπολογισθεί πριν από την αφαίρεση των στοιχείων 12 και 13.

Σε αναμονή μεταγενέστερου συντονισμού των διατάξεων περί ενοποίησης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, για τον υπολογισμό των μη ενοποιημένων ιδίων κεφαλαίων, οι μητρικές επιχειρήσεις που υπόκεινται σε εποπτεία σε ενοποιημένη βάση μπορούν να μην αφαιρούν τις συμμετοχές τους σε άλλα πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα τα οποία περιλαμβάνονται στην ενοποίηση. Η διάταξη αυτή ισχύει για το σύνολο των εποπτικών κανόνων και έχουν εναρμονισθεί με κοινοτικές πράξεις.

2.4. 2.4 Η ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Είναι σημαντικό να τονισθεί η σημαντική επίπτωση της παρούσης οδηγίας του Συμβουλίου, δεδομένου ότι με αυτή καθιερώνεται εναρμόνιση του ορισμού των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κοινοί βασικοί κανόνες για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελούν στοιχείο καθοριστικής σημασίας για τη δημιουργία και την εποπτεία της εσωτερικής αγοράς των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Η οδηγία συμβάλλει σημαντικά στην ευρωστία των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ευρώπη και στην καθιέρωση ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τελικό αποτέλεσμα τη βελτίωση της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας του καταναλωτή.

2.5. 2.5 ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια έχει μεγάλη σημασία για την ερμηνεία και εφαρμογή αρκετών άλλων οδηγιών του Συμβουλίου, όπως είναι η δεύτερη τραπεζική οδηγία (89/646/ΕΟΚ), η οδηγία για το συντελεστή φερεγγυότητας (89/647/ΕΟΚ), η οδηγία για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων (93/6/ΕΟΚ), η τροποποιημένη οδηγία για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων (98/31/ΕΚ), η οδηγία σχετικά με την εποπτεία σε ενοποιημένη βάση (83/350/ΕΟΚ), η τροποποιημένη οδηγία σχετικά με την εποπτεία σε ενοποιημένη βάση (92/30/ΕΟΚ), η οδηγία περί των τραπεζικών λογαριασμών (86/635/ΕΟΚ) και η οδηγία σχετικά με την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων (92/121/ΕΟΚ).¹

Η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια είναι αναγκαία για την εφαρμογή της δεύτερης οδηγίας του Συμβουλίου περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών

¹ Η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια (άρθρο 1) αναφέρεται επίσης στην πρώτη τραπεζική συντονιστική οδηγία (77/780/ΕΟΚ και τροποποιήσεις) για τον ορισμό των πιστωτικών ιδρυμάτων.

και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση της δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος (89/646/ΕΟΚ), δεδομένου ότι η τελευταία οδηγία ορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις περί των ιδίων κεφαλαίων για τη χορήγηση άδειας και την άσκηση των δραστηριοτήτων των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η δεύτερη τραπεζική οδηγία θέτει επίσης περιορισμούς στις ειδικές συμμετοχές πιστωτικών ιδρυμάτων που μετρώνται επί των ιδίων κεφαλαίων.

Η οδηγία για το συντελεστή φερεγγυότητας (SRD), η οποία τέθηκε σε ισχύ συγχρόνως με την οδηγία για τα ίδια κεφάλαια (OFD), προβλέπει ένα ελάχιστο συντελεστή φερεγγυότητας για τα πιστωτικά ιδρύματα, δηλαδή μία ελάχιστη αναλογία μεταξύ ιδίων κεφαλαίων και των σταθμισμένων ανάλογα με τον κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού των ιδρυμάτων αυτών. Ενώ τα εν λόγω σταθμισμένα στοιχεία του ενεργητικού ορίζονται στην SRD, η τελευταία βασίζεται στην OFD για τον καθορισμό των στοιχείων που μπορούν να γίνουν αποδεκτά στα ίδια κεφάλαια.

Οι οδηγίες περί κεφαλαιακής επάρκειας (“CAD I” και “CAD II”) επέκτειναν, αφενός, την εφαρμογή του ελάχιστου συντελεστή φερεγγυότητας στις επιχειρήσεις επενδύσεων και, αφετέρου, εισήγαγαν έναν συμπληρωματικό ορισμό των ιδίων κεφαλαίων που εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση του κινδύνου αγοράς για τα πιστωτικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις επενδύσεων. (Στην παρούσα έκθεση επισυνάπτεται το παράρτημα V για τα ίδια κεφάλαια από την οδηγία 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων (“CAD I”) και οι τροποποιήσεις του παραρτήματος V στην οδηγία 98/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 1998 για την τροποποίηση της οδηγίας 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων (“CAD II”).

Η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια αναφέρει ότι εάν κατά τη διάρκεια της εποπτείας χρειασθεί να προσδιορισθεί το ύψος των ενοποιημένων ιδίων κεφαλαίων ενός ομίλου πιστωτικών ιδρυμάτων, ο υπολογισμός πραγματοποιείται σύμφωνα με την οδηγία για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση (92/30/ΕΟΚ).

Η οδηγία αναφέρει επίσης ότι η ακριβής λογιστική τεχνική που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διατάξεις της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ για τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς των τραπεζών και άλλων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, που ενσωματώνει ορισμένες προσαρμογές των διατάξεων των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ για τους ενοποιημένους λογαριασμούς, με βάση το άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ) της συνθήκης.

Η οδηγία 92/121/ΕΟΚ σχετικά με την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων περιορίζει τα μεγάλα ανοίγματα σε ανώτατο ποσοστό 25 % των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος. Κάποιο πιστωτικό ίδρυμα δεν μπορεί να επιβαρυνθεί

με χρηματοδοτικά ανοίγματα που υπερβαίνουν συνολικά το 800 % των ιδίων κεφαλαίων. Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να αναφέρουν όλα τα μεγάλα ανοίγματα στην αρμόδια αρχή τους. Η οδηγία εφαρμόζεται σε ενοποιημένη βάση.

Οποιαδήποτε ανάλυση της επίπτωσης της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια, σε οικονομικούς όρους, θα αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό την κοινή επίπτωση άλλων οδηγιών του Συμβουλίου. Η σχέση μεταξύ της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια και άλλων οδηγιών του Συμβουλίου περιγράφεται, όπου είναι αναγκαίο, σε επόμενα τμήματα της παρούσας έκθεσης.

2.6. 2.6 ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια έχει τροποποιηθεί δύο φορές: την πρώτη το 1991 για να συμπεριληφθούν τα “κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους” στα βασικά ίδια κεφάλαια (οδηγία 91/633/ΕΟΚ).

Η δεύτερη τροποποίηση αποφασίστηκε από το Συμβούλιο το 1992 με την οδηγία 92/16/ΕΟΚ για να συμπεριληφθεί προσωρινή παρέκκλιση για τα ιδρύματα ενυπόθηκης πίστης της Δανίας και για την τροποποίηση της διαδικασίας του άρθρου 8 (οδηγία 92/16/ΕΟΚ). Η προσωρινή παρέκκλιση για τα ιδρύματα ενυπόθηκης πίστης της Δανίας ισχύει μέχρι το τέλος του έτους 2001.

Η Επιτροπή περιέλαβε επίσης την οδηγία για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων σε σχέδιο πρότασης οδηγίας, με την οποία κωδικοποιούνται αρκετές οδηγίες σε μία ενιαία.

2.7. 2.7 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΑΠΟ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η οδηγία ισχύει στην Ισλανδία, το Λίχτενσταϊν και τη Νορβηγία βάσει της συμφωνίας ΕΟΧ και η εποπτεύουσα αρχή ΕΖΕΣ καταρτίζει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας από τις εν λόγω χώρες.

2.8. 2.8 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Όλα τα κράτη μέλη ενημέρωσαν την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1. Δεν αναφέρθηκαν προβλήματα όσον αφορά τη μεταφορά του άρθρου 1. Στο παράρτημα επισυνάπτεται πίνακας ο οποίος συνοψίζει τα εθνικά μέτρα εφαρμογής. Ορισμένα από τα μέτρα αυτά είναι αυστηρότερα σε σχέση με τους ελάχιστους κανόνες που ορίζει ο οδηγία, ιδιαίτερα σε σχέση με τους αυστηρότερους περιορισμούς για τα επιλέξιμα ίδια κεφάλαια και/ή τις απαιτήσεις για την αφαίρεση και άλλων στοιχείων από τα ίδια κεφάλαια. Δώδεκα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει αυστηρότερες διατάξεις.²

² Η δυνατότητα αυτή παρέχεται ρητά στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 2, στοιχείο 2.

2.9.

2.9 Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους άρχισαν συζητήσεις μεταξύ των ρυθμιστικών φορέων του τραπεζικού τομέα, των εποπτικών αρχών και εκπροσώπων του κλάδου σχετικά με την ανάγκη επανεξέτασης των ισχυόντων κανόνων για τα πιστωτικά ιδρύματα βάσει της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια και της οδηγίας για το συντελεστή φερεγγυότητας. Η Συμφωνία της Βασιλείας το 1988 περί κεφαλαιακής επάρκειας αποτέλεσε και αυτή αντικείμενο εξέτασης.

Ορισμένα τεχνικής φύσεως ζητήματα προέκυψαν σχετικά με το σημερινό πλαίσιο που οφείλονται στο γεγονός και μόνο ότι επειδή θεσπίστηκε πριν από δέκα χρόνια δεν καλύπτει τις νέες εξελίξεις. Οι αλλαγές αυτές μπορούν να αντιμετωπισθούν με ερμηνεία είτε με αναθεώρηση των υφιστάμενων απαιτήσεων.

Ένα πρόβλημα που αφορά τη σύνθεση και την ποιότητα του κεφαλαίου απορρέει από τις καινοτομίες στον τραπεζικό τομέα στο σχεδιασμό των μέσων άντλησης κεφαλαίων. Οι τράπεζες προτείνουν να περιληφθούν τα καινοτόμα αυτά μέσα ειδικότερα στα βασικά ίδια κεφάλαια (κατηγορία 1) λόγω του ότι είναι συμφέροντα από πλευράς κόστους. Ωστόσο, περιλαμβάνουν συχνά χαρακτηριστικά τα οποία τείνουν να επηρεάζουν τις έννοιες στις οποίες βασίζεται ο υφιστάμενος αυστηρός ορισμός των κεφαλαίων και εντείνουν την ανάγκη αποσαφήνισης εκ μέρους των κανονιστικών φορέων των όρων και στοιχείων του ορισμού.

Προσπάθειες για την αναθεώρηση του ορισμού των κεφαλαίων έχουν ήδη αναληφθεί εδώ και μερικά χρόνια τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τη συμβουλευτική επιτροπή τραπεζών, την ομάδα εργασίας για την ερμηνεία και εφαρμογή των τραπεζικών οδηγιών (GTIAD) και την τεχνική υπο-ομάδα εργασίας της συμβουλευτικής επιτροπής τραπεζικών θεμάτων για τα ίδια κεφάλαια, όσο και διεθνώς, στο πλαίσιο της επιτροπής της Βασιλείας. Όλες οι επιτροπές αυτές εξετάζουν τη μελλοντική πορεία της κανονιστικής ρύθμισης των κεφαλαιακών απαιτήσεων και οι ενέργειές τους εστιάζονται στη λήψη απόφασης για την επίτευξη προόδου στον εν λόγω τομέα.

2.10.

2.10 ΒΑΣΙΚΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1)

Ο ορισμός των βασικών ιδίων κεφαλαίων (τα οποία καλούνται επίσης Κατηγορία 1 ή κεφάλαια βάσης) απαντάται στο στοιχείο (1) καλυφθέν κεφάλαιο, στοιχείο (2) αποθεματικά και διατεθέντα τελικά αποτελέσματα και στοιχείο (4) κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους στο άρθρο 2, παράγραφος 1 της οδηγίας (όσον αφορά όλα τα αναφερόμενα στο άρθρο 2, παράγραφος 1 σημεία, βλέπε κεφάλαιο 3 της έκθεσης αυτής - “Η διάρθρωση της οδηγίας”).

Τα τρία αυτά στοιχεία αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο όγκο κεφαλαίου με την υψηλότερη ικανότητα απορρόφησης ζημιών. Επομένως, η οδηγία επιτρέπει την απεριόριστη χρησιμοποίηση των βασικών ιδίων κεφαλαίων για λόγους προληπτικής εποπτείας.

Στοιχείο (1) : Καλυφθέν κεφάλαιο

(1) το κεφάλαιο κατά την έννοια του άρθρου 22 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ³, εφόσον έχει καταβληθεί, στο οποίο προστίθεται η διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, εξαιρουμένων όμως των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών·

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Το άρθρο 2, παράγραφος 1 στοιχείο (1) μεταφέρθηκε σε όλα τα κράτη μέλη. Το 1996 το στοιχείο αυτό αντιπροσώπευε, στα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μεταξύ 11,0 % και 60,0 % του συνολικού κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 26,2 %). Το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα χαμηλό στην Ισπανία, στις Κάτω Χώρες, στην Αυστρία και στη Σουηδία, ενώ είναι ιδιαίτερα υψηλό στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία.

Λόγω περιορισμών που θέτει η εθνική νομοθεσία όσον αφορά την άμεση έκδοση κεφαλαίου σε ξένο νόμισμα καθώς και για φορολογικούς λόγους, οι προνομιούχες μετοχές εκδίδονται συχνά μέσω θυγατρικής ή μηχανισμού ειδικού σκοπού (ΜΕΣ). Το κεφάλαιο που συγκεντρώνεται με τον τρόπο αυτό “διοχετεύεται” στο (μητρικό) πιστωτικό ίδρυμα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι μόνο τα κεφάλαια που συγκεντρώνονται ως κεφάλαια κατηγορίας 1 από τη θυγατρική ή τον προαναφερθέντα μηχανισμό μπορούν να αναγνωρισθούν ως κεφάλαια κατηγορίας 1 του (μητρικού) πιστωτικού ιδρύματος. Σε περίπτωση ζημιών της τράπεζας, οι κάτοχοι προνομιούχων μετοχών που έχουν εκδοθεί από τον ΜΕΣ πρέπει να απορροφήσουν τις εν λόγω ζημιές, σύμφωνα με την αρχή της συνεχούς λειτουργίας, κατά τον ίδιο τρόπο όπως και οι κάτοχοι μετοχών που έχουν εκδοθεί άμεσα από το πιστωτικό ίδρυμα.

Όσον αφορά τα μέσα κεφαλαίου που μπορούν να θεωρηθούν ως βασικά ίδια κεφάλαια, οι σχετικές διατάξεις δεν πρέπει να υποχρεώνουν το πιστωτικό ίδρυμα - εκδότη να καταβάλλει στους επενδυτές ποσά ανώτερα των διανεμητέων κερδών. Εάν οι πληρωμές (εξόφληση ή πληρωμές τόκων) συνδέονται με την πιστοληπτική ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος - εκδότη, οι πληρωμές αυτές ενδέχεται, σε περίοδο κρίσης, να επιδεινώσουν περαιτέρω τη φερεγγυότητα του πιστωτικού ιδρύματος. Επομένως, κάθε τέτοιου είδους εξάρτηση από την πιστοληπτική ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος δεν πρέπει να γίνεται αποδεκτή για τους σκοπούς της κατηγορίας 1.

Η οδηγία του Συμβουλίου (98/31/ΕΚ) για τροποποίηση της οδηγίας του Συμβουλίου (93/6/ΕΟΚ) περί επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων ορίζει, στο τροποποιημένο παράρτημα V, παράγραφος 2

³ Άρθρο 22 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ:

Παθητικό: Λογαριασμός 9 - Καλυφθέν κεφάλαιο

Στο λογαριασμό αυτό εμφανίζονται, ανεξάρτητα από την εκάστοτε ονομασία τους, όλα τα ποσά τα οποία, ανάλογα με την νομική μορφή του κάθε πιστωτικού ιδρύματος, πρέπει να θεωρούνται ως μερίδια για τα οποία έχει αναληφθεί η υποχρέωση πληρωμής από εταίρους ή άλλα πρόσωπα που συμμετέχουν στο κεφάλαιο του ιδρύματος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

(το οποίο επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση) ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιτρέπουν σε ιδρύματα που υποχρεούνται να τηρούν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις όσον αφορά τα ίδια κεφάλαιά τους, και οι οποίες προβλέπονται στα παραρτήματα I, II, III, IV, VI, VII και VIII της οδηγίας αυτής (βλ. παράρτημα), να χρησιμοποιούν έναν εναλλακτικό ορισμό των ιδίων κεφαλαίων προκειμένου να τηρήσουν αυτές τις απαιτήσεις και μόνον.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Σύμφωνα με τα πληροφοριακά στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, η μεταφορά αυτής της διάταξης έγινε χωρίς ουσιαστικά προβλήματα, με εξαίρεση τον αποκλεισμό των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών από τα βασικά ίδια κεφάλαια. Σε πολλές χώρες, τράπεζες ήρθαν σε επαφή με τους εποπτικούς φορείς και, στο πλαίσιο των σχετικών συζητήσεων, υποστήριξαν την άποψη ότι ορισμένα είδη προνομιούχων μετοχών πρέπει να αναγνωρισθούν ως βασικά ίδια κεφάλαια (κατηγορία 1) και μερικοί εποπτικοί φορείς εξετάζουν το ενδεχόμενο να δεχθούν τα εν λόγω είδη προνομιούχων μετοχών ως κεφάλαια κατηγορίας 1. Δεδομένου ότι τόσο η οδηγία όσο και η Συμφωνία της Βασιλείας αποκλείουν τις σωρευτικές προνομιούχες μετοχές από την κατηγορία 1, οι τράπεζες σχεδιάζουν ολοένα και περισσότερο τα εν λόγω μέσα κατά τρόπο που να περιλαμβάνουν μη σωρευτικά στοιχεία, ενώ παράλληλα διατηρούνται τα φορολογικά πλεονεκτήματα.

Το καλυφθέν κεφάλαιο έγινε γενικώς αποδεκτό ως απαιτούμενο ίδιο κεφάλαιο. Στο άρθρο 2, η οδηγία ορίζει με περισσότερη ακρίβεια τα μέσα κεφαλαίου που μπορούν να θεωρηθούν ως "καλυφθέν κεφάλαιο". Η αντίστοιχη διάταξη στη Συμφωνία της Βασιλείας δεν είναι όμοια⁴ με εκείνη της οδηγίας. Ειδικότερα, η Συμφωνία της Βασιλείας απαιτεί όπως το μετοχικό κεφάλαιο είναι μόνιμο και οι (μη σωρευτικές) προνομιούχες μετοχές, καθορισμένης διάρκειας. Το κείμενο της Συμφωνίας της Βασιλείας είναι εμφανώς αυστηρότερο από εκείνο των οδηγιών της ΕΕ, καθώς το πρώτο αναφέρεται στη μη καθορισμένη διάρκεια του κεφαλαίου. Ο λόγος της διαφοροποίησης αυτής είναι ότι στις οδηγίες της ΕΕ έπρεπε να ληφθούν υπόψη όλες οι νομικές μορφές τις οποίες ενδέχεται να υιοθετήσουν οι τράπεζες εντός της ΕΕ.

Δεδομένου ότι ορισμένες τράπεζες εξέδωσαν μία σειρά καινοτόμων μέσων κεφαλαίου, όπως οι τίτλοι αυξανόμενης απόδοσης (step-ups), με στόχο τη συγκέντρωση βασικών ιδίων κεφαλαίων κατηγορίας 1 που να είναι αφενός αποτελεσματικά από πλευράς κόστους και αφετέρου να μπορούν να εκφραστούν, εφόσον κριθεί απαραίτητο, σε διαφορετικό νόμισμα από το εθνικό, η επιτροπή της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία αποφάσισε, στη συνεδρίασή της που πραγματοποιήσε στο Σίδνεϋ στις 21 Οκτωβρίου 1998, να περιορίσει τις περιπτώσεις συνυπολογισμού των μέσων αυτών μεταξύ των κεφαλαίων κατηγορίας 1. Τα μέσα αυτά θα υπόκεινται σε αυστηρές προϋποθέσεις και το ποσό τους του θα μπορεί να αντιπροσωπεύει κατά ανώτατο όριο το 15 % των κεφαλαίων κατηγορίας 1. (Βλέπε

⁴ Μετοχικό κεφάλαιο (εκδοθείσες και πλήρως καταβληθείσες κοινές μετοχές και μη σωρευτικές, μη καθορισμένης διάρκειας προνομιούχες μετοχές, αλλά αποκλεισμένων των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών).

παράρτημα: μέσα επιλέξιμα για συνυπολογισμό μεταξύ των κεφαλαίων κατηγορίας 1.)

Στοιχείο (2) : αποθεματικά και διατεθέντα τελικά αποτελέσματα

(2) αποθεματικά κατά την έννοια του άρθρου 23 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ⁵ και τα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους που μεταφέρονται μέσω της διάθεσης του τελικού αποτελέσματος. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν το συνυπολογισμό των προσωρινών κερδών, προτού ληφθεί ακόμη επίσημα η σχετική απόφαση, μόνο εάν τα κέρδη αυτά έχουν ελεγχθεί από άτομα αρμόδια για τον έλεγχο των λογιστικών βιβλίων και αν οι αρμόδιες αρχές λάβουν ικανοποιητικές αποδείξεις ότι το ύψος τους έχει εκτιμηθεί σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στην οδηγία 86/635/ΕΟΚ και είναι καθαρό από κάθε προβλέψιμη επιβάρυνση και πρόβλεψη για μερίσματα.

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Τα αποθεματικά και τα διατεθέντα τελικά αποτελέσματα αντιπροσωπεύουν το δεύτερο στοιχείο των βασικών ιδίων κεφαλαίων (κατηγορία 1) και τα κεφάλαια αυτά είναι επίσης εν γένει αποδεκτά ως απαιτούμενα κεφάλαια. Ωστόσο, και στην περίπτωση αυτή, η οδηγία ορίζει, μέσω αναφοράς στο άρθρο 23 της οδηγίας για τους λογαριασμούς των τραπεζών (86/635/ΕΟΚ) με ακριβέστερο τρόπο τα στοιχεία εκείνα που μπορούν να θεωρηθούν ως αποθεματικά. Επιπλέον, η οδηγία επιτρέπει, υπό αυστηρές προϋποθέσεις, το συνυπολογισμό των προσωρινών κερδών.

Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο (2) μεταφέρθηκε σε όλα τα κράτη μέλη. Το 1996 το στοιχείο αυτό αντιπροσώπευε στα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μεταξύ 6,8 % και 76,8 % του συνολικού κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη: 43,4%). Το στοιχείο αυτό αντιπροσωπεύει ένα ιδιαίτερο υψηλό μερίδιο του συνολικού κεφαλαίου στη Δανία, στην Ισπανία, στις Κάτω Χώρες, στην Αυστρία και στη Σουηδία. Δώδεκα κράτη μέλη υιοθέτησαν τη δυνατότητα συνυπολογισμού των προσωρινών κερδών. Τη διάταξη αυτή δεν υιοθέτησαν το Βέλγιο, η Δανία και η Ισπανία. Το Βέλγιο συνυπολογίζει τα προσωρινά κέρδη στο χαρτοφυλάκιο διαπραγμάτευσης ως στοιχείο της κατηγορίας 3, με σκοπό την κάλυψη των κινδύνων αγοράς, όπως ορίζεται στο παράρτημα V της CAD.

⁵ Άρθρο 23 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ:

Παθητικό: Λογαριασμός 11 - Αποθεματικά

Στο λογαριασμό αυτό υπάγονται όλοι οι τύποι αποθεματικών, όπως ορίζονται στην οδηγία αυτή, οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 9 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ και συγκεκριμένα στο λογαριασμό Α.IV του παθητικού. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αναγνωρίζουν και άλλους τύπους αποθεματικών που κρίνονται απαραίτητοι για όσα πιστωτικά ιδρύματα έχουν συσταθεί υπό νομική μορφή μη προβλεπόμενη από την οδηγία 78/660/ΕΟΚ. [Το άρθρο 9 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ αναφέρεται στο τακτικό αποθεματικό, στα αποθεματικά για ίδιες μετοχές, στα αποθεματικά που προβλέπονται από το καταστατικό και στα λοιπά αποθεματικά]

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή, η μεταφορά της διάταξης αυτής έγινε χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, πλην της απαίτησης για έλεγχο των προσωρινών κερδών από εξωτερικούς ελεγκτές πριν από το συνυπολογισμό τους στα βασικά ίδια κεφάλαια σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1 στοιχείο (2). Όλα τα κράτη μέλη συμφωνούν πλέον με την Επιτροπή ότι, σύμφωνα με την οδηγία 86/635/ΕΟΚ τα “αρμόδια άτομα για τον έλεγχο των λογιστικών βιβλίων” είναι οι εξωτερικοί ελεγκτές και όχι οι υπεύθυνοι για τον εσωτερικό έλεγχο. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι είναι σημαντικό να ελέγχονται τα προσωρινά κέρδη απ’ ευθείας από εξωτερικούς ελεγκτές πριν από το συνυπολογισμό τους στην κατηγορία 1, πέραν της περιοδικής εξέτασης των λογιστικών διαδικασιών. Πάντως, ο εξωτερικός έλεγχος των προσωρινών κερδών δεν σημαίνει απαραίτητως τον πλήρη έλεγχο των λογαριασμών, όπως αυτό συμβαίνει στο τέλος κάθε έτους.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η διατύπωση των σχετικών διατάξεων στη Συμφωνία της Βασιλείας διαφέρει ελαφρώς⁶ σε σχέση με εκείνη της οδηγίας. Επί της ουσίας ωστόσο, η μόνη διαφορά είναι ότι η οδηγία αναφέρει με περισσότερο λεπτομερή τρόπο, σε σχέση με τη Συμφωνία της Βασιλείας, τις προϋποθέσεις για το συνυπολογισμό των προσωρινών κερδών.

Στοιχείο (4) : Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους

(4) κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους κατά την έννοια του άρθρου 38 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ.

Τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους είναι στοιχείο που καθιερώθηκε με την οδηγία 86/635/ΕΟΚ και προορίζεται για την κάλυψη “των ιδιαίτερων κινδύνων που είναι εγγενείς στις τραπεζικές εργασίες”.

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Παρότι τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους συνυπολογίζονται μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων στα περισσότερα κράτη μέλη, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν μόνο στο Βέλγιο, στη Γαλλία, στην Ιταλία, στο Λουξεμβούργο, στην Πορτογαλία και στη Φινλανδία. Το 1996 το στοιχείο αυτό αντιπροσώπευε, στα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 5,9 % των συνολικών ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 1,9 %). Από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή προκύπτει ότι η μεταφορά της διάταξης αυτής έγινε χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

⁶ Δημοσιευθέντα αποθεματικά που δημιουργήθηκαν ή αυξήθηκαν μέσω διαθέσεων παρακρατηθέντων κερδών (μετά από φόρους) ή άλλων υπεραξιών, π.χ. διαφορές από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, παρακρατηθέντα κέρδη (συμπεριλαμβανομένων των διαθέσεων στα ή από τα αποθεματικά κατά την διάρκεια του έτους από τα παρακρατηθέντα κέρδη του τρέχοντος έτους, (στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών)), γενικά αποθεματικά και τακτικό αποθεματικό (Κατηγορία 1)

Παρότι τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους είναι στοιχείο που δεν υφίσταται με αυτή την ονομασία εκτός της Ένωσης, η ιδιότητά του ως κεφάλαιο κατηγορίας 1 αναγνωρίζεται ειδικά στη Συμφωνία της Βασιλείας. Η εν λόγω συμφωνία περιγράφει λεπτομερώς τις προϋποθέσεις για το συνυπολογισμό ορισμένων στοιχείων στις γενικές προβλέψεις ή στα γενικά αποθεματικά για πιθανές ζημιές από χορηγηθέντα δάνεια (όπως τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους). Η Συμφωνία της Βασιλείας ορίζει ότι όλα τα στοιχεία που προορίζονται για να προστατεύσουν την τράπεζα από συγκεκριμένους κινδύνους μείωσης της αξίας ειδικών περιουσιακών στοιχείων, ιδίως εκείνων που υπόκεινται στον κίνδυνο χώρας, στον τομέα της ενυπόθηκης πίστης και σε άλλους προβληματικούς κλάδους, αποκλείονται από το κεφάλαιο, δηλαδή πρέπει καταρχήν να μην συνυπολογισθούν στο στοιχείο “γενικές προβλέψεις / γενικά αποθεματικά για ζημιές από χορηγηθέντα δάνεια”. Επίσης, “οι γενικές προβλέψεις / γενικά αποθεματικά για ζημιές από χορηγηθέντα δάνεια” δεν μπορούν να υπερβούν το 1,25 % των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, ισχύουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- οι διαθέσεις στα σχετικά κεφάλαια δεν πρέπει να γίνονται από τα παρακρατηθέντα μετά από φόρους κέρδη ή από τα προ φόρων κέρδη, αφού ληφθούν προηγουμένως υπόψη όλες οι δυνητικές φορολογικές υποχρεώσεις·
- τα κεφάλαια και οι κινήσεις εντός ή εκτός των κεφαλαίων αυτών πρέπει να γνωστοποιούνται ξεχωριστά στις δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις των τραπεζών·
- τα σχετικά κεφάλαια πρέπει να είναι στη διάθεση της τράπεζας άμεσα και χωρίς όρους, προκειμένου η τελευταία να αντιμετωπίσει τις ζημιές μόλις αυτές επέλθουν·
- οι ζημιές δεν μπορούν να επιβαρύνουν άμεσα τα κεφάλαια αλλά πρέπει να αναληφθούν μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως.

Οι ίδιοι όροι εφαρμόζονται μέσω των αυστηρών κανόνων της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ σχετικά με τα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους.

2.11. 2.11 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2)

Τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια (ονομαζόμενα επίσης **Κατηγορία 2 ή πρόσθετο κεφάλαιο**) περιλαμβάνουν στοιχεία κεφαλαίου τα οποία προορίζονται για την απορρόφηση ζημιών, αλλά τα οποία δεν θεωρούνται ως έχοντα την ίδια ισχύ με τα βασικά ίδια κεφάλαια. Επομένως, τα συμπληρωματικά κεφάλαια υπόκεινται σε αρκετούς περιορισμούς (βλέπε παρακάτω).

Πριν από την έκδοση της οδηγίας, σε λίγα μόνο κράτη μέλη γινόταν χρήση ορισμένων στοιχείων των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων. Στην οδηγία δόθηκε ειδική έμφαση στον καθορισμό των προϋποθέσεων για το συνυπολογισμό τέτοιου είδους στοιχείων κεφαλαίου. Για να περιορισθεί η χρήση και να αποτραπεί κάθε περίπτωση επιδείνωσης, τα άλλα κράτη μέλη εισήγαγαν και αυτά, μετά την έκδοση της οδηγίας, νέα στοιχεία κεφαλαίων κατηγορίας 2.

Τα στοιχεία κεφαλαίου, τα οποία μπορούν να αναγνωρισθούν ως συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια, αναφέρονται στα **στοιχεία (3) και (5) έως (8) του άρθρου 2**. Τα στοιχεία (3), (5) έως (7) τα οποία θεωρούνται ως υψηλότερης ποιότητας από το στοιχείο (8), συχνά αναφέρονται ως “Ανώτερη κατηγορία 2”, ενώ το τελευταίο στοιχείο αναφέρεται συνήθως ως “Κατώτερη Κατηγορία 2”. Τις διαφορές ποιότητας μεταξύ των διαφόρων “επιπέδων” κεφαλαίου αντικατοπτρίζουν οι περιορισμοί που τίθενται στη χρήση τους. Τα συμπληρωματικά κεφάλαια περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

Στοιχείο (3) : αποθεματικά αναπροσαρμογής

(3) τα αποθεματικά αναπροσαρμογής κατά την έννοια του άρθρου 33 της οδηγίας του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ της 25ης Ιουλίου 1978 που βασίζεται στο άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ) της συνθήκης περί των αιτήσεων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών⁷, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 84/569/ΕΟΚ⁸.

Στο πλαίσιο των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα αποθεματικά αναπροσαρμογής προκύπτουν στις περισσότερες περιπτώσεις από την αναπροσαρμογή ενσώματων παγίων στοιχείων του ενεργητικού και παγίων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Τα αποθεματικά αναπροσαρμογής μπορούν να δημιουργηθούν μόνον υπό τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο άρθρο 33, παράγραφος 1, στοιχείο γ) της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ. (Βλέπε παράρτημα της παρούσας έκθεσης.)

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Τα περισσότερα κράτη μέλη επιτρέπουν το συνυπολογισμό των αποθεματικών αναπροσαρμογής μεταξύ των συμπληρωματικών κεφαλαίων. Το 1996, τα κεφάλαια αυτά αντιπροσώπευαν, στα διάφορα κράτη μέλη της συμφωνίας ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 5,6 % του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 2,3 %).

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Το περιεχόμενο αυτού του στοιχείου στη Συμφωνία της Βασιλείας⁹ δεν είναι όμοιο με εκείνο της οδηγίας. Η κύρια ουσιαστική διαφορά είναι ότι η Συμφωνία της

⁷ ΕΕ αριθ. L 222, 14. 8. 1978, σ. 11.

⁸ ΕΕ αριθ. L 314, 4. 12. 1984, σ. 28.

⁹ Τα αποθεματικά αναπροσαρμογής που προκύπτουν:

(α) από τυπική αναπροσαρμογή, που εμφανίζεται στον ισολογισμό, της αξίας των κτιρίων που χρησιμοποιεί η τράπεζα· ή

(β) από εξωλογιστική πρόσθεση στο ίδιο κεφάλαιο των αφανών αξιών που προκύπτουν από την κατοχή τίτλων οι οποίοι στον ισολογισμό αποτιμώνται στο ιστορικό τους κόστος·

Βασιλείας ορίζει ρητώς ότι η διαφορά μεταξύ της αξίας βάσει του ιστορικού κόστους και της αγοραίας αξίας¹⁰ μειώνεται κατά 55 %. Αν και η οδηγία δεν αναφέρει ρητώς αυτόν το συντελεστή μείωσης, η Επιτροπή θεωρεί ως συνετή την εφαρμογή του σε ορισμένες περιπτώσεις που αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Στοιχείο (5) : Διορθώσεις αξίας

(5) διορθώσεις αξίας κατά την έννοια του άρθρου 37, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ.

Διορθώσεις αξίας μπορούν να γίνουν σε περιορισμένη βάση σύμφωνα με την οδηγία και αντιπροσωπεύουν εγγραφές ορισμένων περιουσιακών στοιχείων σε τιμή χαμηλότερη της πραγματικής, τα οποία στοιχεία του ενεργητικού δεν κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα ως πάγια χρηματοπιστωτικά στοιχεία ούτε αυτά περιλαμβάνονται στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο, όπου η εν λόγω αναγραφή με χαμηλότερη τιμή επιβάλλεται “από λόγους σύνεσης εν όψει των ιδιαίτερων κινδύνων που είναι εγγενείς στις τραπεζικές εργασίες”.

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Παρότι οι διορθώσεις αξίας αναγνωρίζονται ως ίδια κεφάλαια στα περισσότερα κράτη μέλη, οι εν λόγω διορθώσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο μόνο στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στο Λουξεμβούργο. Το 1996 οι διορθώσεις αξίας αντιπροσώπευαν, στα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 6,4 % των συνολικών κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 1,8 %). Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, η μεταφορά της διάταξης αυτής έγινε χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η Συμφωνία της Βασιλείας δεν περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τέτοιου είδους διορθώσεις αξίας. Ωστόσο, εφαρμόζονται γενικές διατάξεις για το συνυπολογισμό των προβλέψεων για γενικούς κινδύνους ή των γενικών αποθεματικών για ζημιές από χορηγηθέντα δάνεια (βλέπε στοιχείο 4, υποσημείωση).¹¹ Επομένως, πρόκειται για δευτερεύουσας σημασίας διαφορά μεταξύ της Συμφωνίας της Βασιλείας και της κοινοτικής νομοθεσίας.

μπορούν να συνυπολογισθούν στα συμπληρωματικά κεφάλαια εάν η εποπτική αρχή θεωρήσει ότι τα στοιχεία του ενεργητικού έχουν αποτιμηθεί με συνετό τρόπο, που αντικατοπτρίζει πλήρως το ενδεχόμενο διακύμανσης των τιμών και αναγκαστικής πώλησης.

¹⁰ Η διαφορά μεταξύ της αξίας βάσει του ιστορικού κόστους και της αγοραίας αξίας μειώνεται κατά 55% προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα στοιχεία βεβαιότητας που αφορούν τόσο τη μεταβλητότητα της αγοράς όσο και η φορολογική επιβάρυνση σε περίπτωση πραγματοποίησης. Η προαναφερθείσα μείωση δεν εφαρμόζεται στα αφανή αποθεματικά που προκύπτουν από την χαμηλότερη της πραγματικής αποτίμηση των κτηρίων της τράπεζας.

¹¹ Αποθεματικά τα οποία, αν και μη γνωστοποιηθέντα, έχουν συμπεριληφθεί στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως και τα οποία είναι αποδεκτά από τις εποπτικές αρχές της τράπεζας (ως Κατηγορία 2)

Στοιχείο (6) : Άλλα στοιχεία

(6) άλλα στοιχεία κατά την έννοια του άρθρου 3

Στο άρθρο 3 αναφέρονται ορισμένα “άλλα στοιχεία” τα οποία μπορούν να συνυπολογισθούν στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια. Το άρθρο 3, παράγραφος 1 ορίζει ότι η έννοια των ιδίων κεφαλαίων η οποία χρησιμοποιείται από τα κράτη μέλη μπορεί να συμπεριλάβει ορισμένα στοιχεία υπό τον όρο ότι αυτά έχουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Το άρθρο 3, παράγραφος 2 ορίζει ότι οι τίτλοι καθορισμένης διάρκειας και άλλα αξιόγραφα που πληρούν ορισμένες ιδιαίτερες προϋποθέσεις μπορούν επίσης να συνυπολογισθούν στα “άλλα στοιχεία”.

Άρθρο 3, παράγραφος 1. Η έννοια των ιδίων κεφαλαίων την οποία χρησιμοποιεί ένα κράτος μέλος μπορεί να περιέχει άλλα στοιχεία εφόσον, ανεξάρτητα από τη νομική ή λογιστική ονομασία τους, έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά :

(α) βρίσκονται στην ελεύθερη διάθεση του πιστωτικού ιδρύματος για την κάλυψη των συνήθων τραπεζικών κινδύνων, όταν η έκταση των ζημιών ή των μειώσεων αξίας δεν έχει ακόμη προσδιορισθεί·

(β) η ύπαρξή τους εμφανίζεται στις εσωτερικές λογιστικές εγγραφές·

(γ) το ποσό τους καθορίζεται από τη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος, επαληθεύεται από ανεξάρτητους ελεγκτές, γνωστοποιείται στις αρμόδιες αρχές και τελεί υπό την εποπτεία των αρχών αυτών. Όσον αφορά τον έλεγχο, μπορεί να θεωρηθεί ότι η εσωτερική επαλήθευση ανταποκρίνεται προσωρινά στις προαναφερόμενες προϋποθέσεις έως ότου εφαρμοσθούν κοινοτικές διατάξεις που καθιστούν υποχρεωτική την εξωτερική επαλήθευση.

Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, στα “άλλα στοιχεία” μπορούν επίσης να συμπεριληφθούν τίτλοι μη καθορισμένης διάρκειας (“διηνεκείς”):

Άρθρο 3, παράγραφος 2. Ως άλλα στοιχεία μπορούν επίσης να θεωρηθούν και τίτλοι μη καθορισμένης διάρκειας και άλλα αξιόγραφα, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις :

(α) δεν επιτρέπεται να εξοφληθούν με πρωτοβουλία του κομιστή η χωρίς προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της εποπτεύουσας αρχής·

(β) η σύμβαση έκδοσης πρέπει να προβλέπει ότι το πιστωτικό ίδρυμα έχει τη δυνατότητα να αναβάλλει την πληρωμή των τόκων του δανείου·

(γ) οι απαιτήσεις του δανειστή έναντι του δανειζομένου πιστωτικού ιδρύματος κατατάσσονται στο σύνολό τους μετά τις απαιτήσεις όλων των άλλων πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων δεν είναι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης·

(δ) τα έγγραφα στα οποία βασίζεται η έκδοση των τίτλων πρέπει να προβλέπουν ότι το χρέος και η μη καταβληθέντες τόκοι είναι δυνατόν να διατεθούν για την απόσβεση ζημιών, ενώ το πιστωτικό ίδρυμα έχει τη δυνατότητα να εξακολουθεί να ασκεί τις δραστηριότητές του·

(ε) λαμβάνονται υπόψη μόνον τα ποσά τα οποία έχουν πράγματι καταβληθεί.

Συμπληρωματικά, οι σωρευτικές προνομιούχες μετοχές εκτός από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο (8).

Όπως αναφέρεται στο τμήμα για το στοιχείο (1), οι τίτλοι μη καθορισμένης διάρκειας και τα παρεμφερή αξιόγραφα καθώς και οι σωρευτικές προνομιούχες μετοχές αποτελούν μέσα κεφαλαίου τα οποία δυνητικώς είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για τα πιστωτικά ιδρύματα λόγω της αποτελεσματικότητάς τους ως προς το κόστος και των φορολογικών τους πλεονεκτημάτων. Πάντως, όπως προαναφέρθηκε, η οδηγία ορίζει σαφώς ότι τα στοιχεία αυτά μπορούν να αναγνωρισθούν μόνον ως συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια και όχι ως βασικά ίδια κεφάλαια.

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Πολλά από τα “άλλα στοιχεία” συνδέονται στενά με τις ιδιαιτερότητες των εθνικών λογιστικών συστημάτων, ούτως ώστε οι ερμηνείες αυτής της διάταξης διαφέρουν σε κάποιο βαθμό ακόμη και μεταξύ των κρατών μελών. Σε παράρτημα¹² επισυνάπτεται συνοπτικός πίνακας με τις ερμηνείες των κρατών μελών όσον αφορά το άρθρο 3, παράγραφος 1 για το συνυπολογισμό, στα ίδια κεφάλαια, των κερδών κεφαλαίου από χαρτοφυλάκια τίτλων (θετική διαφορά μεταξύ αγοραίας αξίας και τιμής απόκτησης).

Σε δέκα κράτη μέλη τα “άλλα στοιχεία” (κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια) συνυπολογίζονται μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων. Το Βέλγιο, η Δανία, η Ελλάδα οι Κάτω Χώρες και η Φινλανδία δεν ενσωμάτωσαν αυτή τη διάταξη. (Βλέπε επισυναπτόμενο συνοπτικό πίνακα στο ερμηνευτικό σημείωμα XV/1100/95). Στο ερμηνευτικό σημείωμα XV/1100/95-rev.5, του Μαΐου 1997, η Επιτροπή προτείνει μία κοινώς αποδεκτή ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, η οποία θα διευκρινίζει τους κανόνες για το συνυπολογισμό, στα “άλλα στοιχεία”, της θετικής διαφοράς μεταξύ της αγοραίας αξίας και της τιμής απόκτησης (βλέπε στοιχείο 3 – αποθεματικά αναπροσαρμογής).

Υπό μορφή προβλέψεων για γενικούς κινδύνους, το στοιχείο αυτό αντιπροσώπευε, το 1996, στα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 10,4 % του συνολικού κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 1 %). Υπό μορφή άλλων στοιχείων κεφαλαίου, το σχετικό ποσοστό κυμαινόταν το 1996, στα διάφορα κράτη μέλη ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 12,1 % των συνολικών κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος για όλα τα κράτη μέλη : 2,8 %).

Τα περισσότερα κράτη μέλη ενσωμάτωσαν την παράγραφο 2 του άρθρου 3 στο εθνικό τους δίκαιο. Το 1996, το στοιχείο αυτό αντιπροσώπευε, στα διάφορα κράτη μέλη ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 13,5 % των συνολικών κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 4,1 %).

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

¹² XV/1100/95-Αναθ. 5

Η διατύπωση της αντίστοιχης διάταξης της Συμφωνίας της Βασιλείας δεν είναι όμοια με το σχετικό κείμενο της οδηγίας. Στην ουσία ωστόσο δεν υφίσταται απόκλιση μεταξύ της οδηγίας και της Συμφωνίας της Βασιλείας ως προς το θέμα αυτό¹³. Στο πλαίσιο της GTIAD, έγιναν συζητήσεις με τα κράτη μέλη σχετικά με την οριστική διατύπωση και τη διευκρίνιση των όρων συνυπολογισμού των υβριδικών μέσων κεφαλαίου.

Στοιχείο (7) : Αναλήψεις υποχρεώσεων των μελών των συνεταιριστικών εταιρειών

(7) οι αναλήψεις υποχρεώσεων των μελών των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία έχουν συσταθεί υπό μορφή συνεταιριστικών εταιρειών και οι αλληλέγγυες υποχρεώσεις των δανειζομένων από πιστωτικά ιδρύματα οργανωμένα υπό μορφή ταμείων, όπως αναφέρεται σχετικά στο άρθρο 4, παράγραφος 1).

Οι λεπτομερείς διατάξεις για το συνυπολογισμό των αναλήψεων υποχρεώσεων των μελών πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν συσταθεί υπό μορφή συνεταιριστικών εταιρειών καθορίζονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1 :

Άρθρο 4, παράγραφος 1. Οι αναλήψεις υποχρεώσεων των μελών των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία έχουν συσταθεί υπό μορφή συνεταιριστικών εταιρειών, που αναφέρει το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο (7), αποτελούνται από το κεφάλαιο που δεν έχουν κληθεί να καταβάλλουν τα μέλη αυτών των εταιρειών καθώς και από τις νομίμως ανειλημμένες υποχρεώσεις των μελών των εν λόγω εταιρειών που πραγματοποιούν, σε περίπτωση που αυτό το πιστωτικό ίδρυμα θα υποστεί ζημία, συμπληρωματικές καταβολές που δεν πρόκειται να τους αποδοθούν. Στην περίπτωση αυτή, η καταβολή των εν λόγω ποσών θα πρέπει να γίνει αμέσως απαιτητή.

Με τα ανωτέρω στοιχεία εξομοιούνται οι αλληλέγγυες υποχρεώσεις των δανειζομένων από πιστωτικά ιδρύματα οργανωμένα υπό μορφή ταμείων.

¹³ Στα συμπληρωματικά κεφάλαια μπορούν να συνυπολογισθούν τα υβριδικά μέσα κεφαλαίου/χρέους, εφόσον

- δεν καλύπτονται από εγγυήσεις, είναι μειωμένης εξασφάλισης και πλήρως καταβληθέντα·
- δεν είναι ρευστοποιήσιμα με πρωτοβουλία του κατόχου ή χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση της εποπτικής αρχής·
- είναι διαθέσιμα για την απόσβεση ζημιών, χωρίς να υφίσταται για την τράπεζα η υποχρέωση πάσης των δραστηριοτήτων της (αντίθετα με ό,τι συμβαίνει για το συμβατικό χρέος μειωμένης εξασφάλισης)·
- παρότι το μέσο κεφάλαιο δύναται να περιλαμβάνει υποχρέωση καταβολής τόκου, του οποίου το ποσό δεν μπορεί πάντα να περιορίζεται ή να διαγράφεται (σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει για τα μερίσματα των κοινών μετοχών), τα εν λόγω μέσα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα ετεροχρονισμού της εξυπηρέτησης του χρέους (όπως συμβαίνει με τις σωρευτικές προνομιούχες μετοχές) όταν η αποδοτικότητα της τράπεζας δεν επιτρέπει την καταβολή του εν λόγω τόκου.

Οι σωρευτικές προνομιούχες μετοχές, οι οποίες έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά, είναι επιλέξιμες για συνυπολογισμό στην κατηγορία αυτή.

Όλα αυτά τα στοιχεία μπορούν να περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια εφόσον, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, συνυπολογίζονται ως ίδια κεφάλαια των ιδρυμάτων της κατηγορίας αυτής.

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Η Γερμανία, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες και η Αυστρία ενσωμάτωσαν το άρθρο αυτό στο εθνικό τους δίκαιο. Η αναφερόμενη στο άρθρο 4α¹⁴ μεταβατική περίοδος εξακολουθεί να εφαρμόζεται για τη Δανία μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2001. Το 1996 το στοιχείο αυτό αντιπροσώπευε, για διάφορα κράτη μέλη ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 2,9 % των συνολικών κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 0,6 %). Η μεταφορά της διάταξης αυτής έγινε χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η Συμφωνία της Βασιλείας δεν περιέχει διατάξεις για τις αναλήψεις υποχρεώσεων των μελών των συνεταιριστικών εταιρειών, διότι η Συμφωνία αυτή προοριζόταν να εφαρμοσθεί μόνο σε ορισμένες τράπεζες που ασκούσαν δραστηριότητες σε διεθνές επίπεδο στις χώρες του G-10 και επομένως δεν καλύπτουν τις τράπεζες που είναι οργανωμένες υπό μορφή συνεταιριστικών εταιρειών.

Στοιχείο (8) : σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας και ληφθέντα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης

(8) σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας και ληφθέντα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης, όπως αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 3.

Τα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές μπορούν να περιλάβουν στα ίδια κεφάλαια τις σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο (8), καθώς και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που αναφέρονται στην αυτή διάταξη, μόνον εάν πράγματι υπάρχουν δεσμευτικές συμφωνίες βάσει των οποίων σε περίπτωση πτώχευσης ή εκκαθάρισης του πιστωτικού ιδρύματος, τα δάνεια αυτά κατατάσσονται μετά τις απαιτήσεις όλων των άλλων πιστωτών και δεν εξοφλούνται παρά μετά την εξόφληση όλων των άλλων εκκρεμούντων τη στιγμή εκείνη χρεών.

Σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας

Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναγνώριση των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών καθορισμένης διάρκειας ορίζονται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 4, παράγραφος 3 :

Άρθρο 4, παράγραφος 3. Τα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές μπορούν να περιλάβουν στα ίδια κεφάλαια τις σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο (8), καθώς και τα

¹⁴ Το οποίο εισήχθη με την οδηγία 92/16/ΕΟΚ

δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που αναφέρονται στην αυτή διάταξη, μόνον εάν πράγματι υπάρχουν δεσμευτικές συμφωνίες βάσει των οποίων σε περίπτωση πτώχευσης ή εκκαθάρισης του πιστωτικού ιδρύματος, τα δάνεια αυτά κατατάσσονται μετά τις απαιτήσεις όλων των άλλων πιστωτών και δεν εξοφλούνται παρά μετά την εξόφληση όλων των άλλων εκκρεμομένων τη στιγμή εκείνη χρεών.

Ενσωμάτωση στα κράτη μέλη

Οι σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας θεωρούνται ως ιδιαίτερα ελκυστικά μέσα κεφαλαίου για τα πιστωτικά ιδρύματα, καθ' ότι αποτελούν φθηνότερη πηγή κεφαλαίου απ' ό,τι οι κοινές μετοχές, λόγω της αποτελεσματικότητάς τους ως προς το κόστος και των φορολογικών τους πλεονεκτημάτων σε πολλές χώρες. Επομένως, τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν ισχυρούς λόγους να επιθυμούν όπως οι εν λόγω μετοχές αναγνωρισθούν ως απαιτούμενα κεφάλαια. Συνεπώς, το εν λόγω μέσο χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο από την έκδοση της οδηγίας.

Η ποιότητα των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών καθορισμένης διάρκειας ως κεφαλαιακού στοιχείου είναι μειωμένη λόγω της καθορισμένης λήξης τους, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι το κεφάλαιο ενδέχεται να μην είναι διαθέσιμο όταν παραστεί ανάγκη, καθώς και λόγω της σωρευτικής τους φύσης, το οποίο ενδέχεται να οδηγήσει σε "σώρευση" ανεξόφλητων πληρωμών προς τους επενδυτές.

Επομένως, οι σωρευτικές προνομιούχες μετοχές καθορισμένης διάρκειας μπορούν να αναγνωρισθούν μόνον ως συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια και όχι ως βασικά ίδια κεφάλαια. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σημαντικό να αναγνωρίζονται μεταξύ των κεφαλαίων κατηγορίας 1 μόνον οι μετοχές που πράγματι δεν είναι σωρευτικές, δηλαδή για τις οποίες το πιστωτικό ίδρυμα, σε περίπτωση ζημιών, δεν θα υποχρεούται να καταβάλλει πληρωμές στους κατόχους τους.

Τη διάταξη περί των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών καθορισμένης διάρκειας (άρθρο 4, παράγραφος 3) ενσωμάτωσαν στο εθνικό τους δίκαιο 11 χώρες. Τη διάταξη αυτή δεν υιοθέτησαν η Δανία, η Γαλλία, η Ιταλία και η Αυστρία.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Ουσιαστικά δεν υφίσταται διαφορά μεταξύ της οδηγίας και της Συμφωνίας της Βασιλείας όσον αφορά το συνυπολογισμό των σωρευτικών προνομιούχων μετοχών. Ωστόσο, η Συμφωνία της Βασιλείας κατατάσσει τις μετοχές αυτές σε ξεχωριστή κατηγορία υπό την ονομασία "υβριδικά μέσα κεφαλαίου/χρέους". Η εφαρμογή αυτής της διάταξης αποτέλεσε το αντικείμενο συζήτησης τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στο πλαίσιο της επιτροπής της Συμφωνίας της Βασιλείας.

Δάνεια μειωμένης εξασφάλισης

Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναγνώριση των δανείων μειωμένης εξασφάλισης ορίζονται στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 4 (3) :

Τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης πρέπει επίσης να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια :

(α) λαμβάνονται υπόψη μόνο τα ποσά τα οποία έχουν πράγματι καταβληθεί·

(β) η αρχική διάρκειά τους πρέπει να τουλάχιστον πενταετής, μετά την πάροδο της οποίας θα είναι δυνατή η εξόφληση· εάν δεν έχει καθορισθεί ημερομηνία κατά την οποία καθίσταται ληξιπρόθεσμη η οφειλή, αποδίδονται μόνον ύστερα από πενταετή προειδοποίηση, εκτός εάν έχουν πάψει να λογίζονται ως ίδια κεφάλαια ή εάν απαιτείται τυπικά προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων αρχών για την προ της λήξεως εξόφλησή τους. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιτρέψουν την προ της λήξεως εξόφληση αυτών των δανείων υπό τον όρο ότι η σχετική αίτηση υποβλήθηκε με πρωτοβουλία του εκδότη και ότι δεν θίγεται η φερεγγυότητα του πιστωτικού ιδρύματος·

(γ) το ποσό μέχρι το οποίο επιτρέπεται να περιληφθούν στα ίδια κεφάλαια θα μειώνεται σταδιακά κατά την τελευταία πενταετία, πριν από την ημερομηνία λήξεως·

(δ) στη σύμβαση δανείου δεν επιτρέπεται να συμπεριλαμβάνονται ρήτρες που να ορίζουν ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, εκτός από την εκκαθάριση του πιστωτικού ιδρύματος, η οφειλή καθίσταται απαιτητή πριν καταστεί ληξιπρόθεσμη.

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Η διάταξη περί “δανείων μειωμένης εξασφάλισης” υιοθετήθηκε από τα κράτη μέλη. Το 1996 το στοιχείο αυτό αντιπροσώπευε, στα διάφορα κράτη μέλη ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 27,0 % των συνολικών κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για όλα τα κράτη μέλη : 15,8 %). Στα περισσότερα κράτη μέλη, τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης αντιπροσωπεύουν το 10-20 % των απαιτούμενων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθιστώντας τα ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία κεφαλαίου. Η Επιτροπή θεωρεί επομένως σημαντική την αυστηρή τήρηση των προαναφερθέντων όρων περί συνυπολογισμού των δανείων μειωμένης εξασφάλισης.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η αντίστοιχη διατύπωση στη Συμφωνία της Βασιλείας δεν είναι όμοια με το κείμενο της οδηγίας. Η κυριότερη διαφορά είναι ότι στη Συμφωνία της Βασιλείας προβλέπεται ρητώς ένας σωρευτικός συντελεστής μείωσης 20 % ετησίως κατά τα τελευταία πέντε έτη πριν από τη λήξη.¹⁵ Η οδηγία δεν αναφέρει ειδικό συντελεστή μείωσης. Η Επιτροπή και τα περισσότερα κράτη μέλη δεν θεωρούν ότι η λέξη “σταδιακά”, που περιλαμβάνεται στην οδηγία, συνεπάγεται απαραίτητως μειώσεις ίσων και ομοιόμορφων ποσών, αλλά σταδιακές μειώσεις που συμφωνούνται από τις

¹⁵ Περιλαμβάνει τα μη εγγυημένα συμβατικά μέσα κεφαλαίου περιορισμένης εξασφάλισης με ελάχιστη αρχική καθορισμένη διάρκεια άνω των πέντε ετών μέχρι τη λήξη και της περιορισμένης διάρκειας εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές. Κατά τα τελευταία πέντε έτη μέχρι τη λήξη, θα εφαρμόζεται σωρευτικός συντελεστής μείωσης (ή απόσβεσης) 20% ετησίως προκειμένου να ληφθεί υπόψη η μειούμενη αξία των μέσων αυτών ως συνεχούς πηγής άντλησης κεφαλαίων. Τα μέσα αυτά δεν προορίζονται κανονικά για την κάλυψη ζημιών τράπεζας η οποία εξακολουθεί να ασκεί τις δραστηριότητές της. Για το λόγο αυτό, τα μέσα αυτά δεν μπορούν να υπερβούν το 50% των κεφαλαίων της κατηγορίας 1.

εποπτικές αρχές. Ειδικότερα, θεωρούν ότι είναι συνετό να πραγματοποιούνται μεγάλες μειώσεις κατά τα πρώτα έτη.¹⁶

2.12. 2.12 ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

Τα στοιχεία (9) έως (13) αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια για τον υπολογισμό του δείκτη φερεγγυότητας, δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά μειώνουν το διαθέσιμο κεφάλαιο των πιστωτικών οργανισμών. Ενώ τα στοιχεία (9) έως (11) αφαιρούνται από τα αρχικά ίδια κεφάλαια (στοιχεία 1, 2 και 4), τα στοιχεία (12) και (13) αφαιρούνται από τα συμβολικά ίδια κεφάλαια (στοιχεία 1 έως 8).

Στοιχείο (9) : Ίδιες μετοχές

(9) <i>ίδιες μετοχές στη λογιστική της αξία που κατέχει ένας πιστωτικός οργανισμός</i>
--

Οι ίδιες μετοχές δεν αντιπροσωπεύουν κεφάλαια που απέκτησε ο πιστωτικός οργανισμός από εξωτερικούς επενδυτές. Πρέπει να αφαιρεθούν από τα ίδια κεφάλαια δεδομένου ότι ο πιστωτικός οργανισμός ίσως χρειασθεί να απορροφήσει ενδεχόμενες ζημιές από τις μετοχές αυτές.

Μεταφορά της νομοθεσίας στα κράτη μέλη

Η αφαίρεση των ιδίων μετοχών έχει μεταφερθεί στη νομοθεσία όλων των κρατών μελών. Το 1996 οι ίδιες μετοχές αντιπροσώπευαν, στα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μόνο μεταξύ 0,0 % και 0,6 %, του συνολικού κεφαλαίου των πιστωτικών οργανισμών (μέσος όρος για τα κράτη μέλη : 0,1 %).

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η Συμφωνία της Βασιλείας δεν περιέχει διατάξεις για τις ίδιες μετοχές.

Στοιχείο (10) : Άυλα στοιχεία του ενεργητικού

(10) <i>άυλα στοιχεία του ενεργητικού με την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 9 (στοιχεία ενεργητικού) της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ¹⁷.</i>
--

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Η αφαίρεση των άυλων στοιχείων του ενεργητικού μεταφέρθηκε σε όλα τα κράτη μέλη. Το 1996 τα άυλα στοιχεία του ενεργητικού αντιπροσώπευαν, στα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 10,3 %, των συνολικών κεφαλαίων των πιστωτικών οργανισμών (μέσος όρος για τα κράτη μέλη : 1,8 %). Οι αφαιρέσεις

¹⁶ Βλέπε σημείωμα της GTIAD (XV/1115/96)

¹⁷ - έξοδα ίδρυσης , όπως ορίζεται από την εθνική νομοθεσία και εφόσον η νομοθεσία αυτή επιτρέπει την εμφάνισή τους στο ενεργητικό

- φήμη και πελατεία, εφόσον αποκτήθηκαν εξ επαχθούς αιτίας

άυλων στοιχείων του ενεργητικού είναι ιδιαίτερο υψηλές στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή, η μεταφορά της εν λόγω διάταξης δεν δημιουργήσε ουσιαστικά προβλήματα.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Υπάρχει μικρή διαφορά με το κείμενο της Συμφωνίας της Βασιλείας δεδομένου ότι η οδηγία απαιτεί την αφαίρεση όχι μόνο της φήμης και της πελατείας αλλά και των εξόδων ίδρυσης.

Στοιχείο (11) : Σημαντικά αρνητικά αποτελέσματα

(11) <i>σημαντικά αρνητικά αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης·</i>

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Τα σημαντικά αρνητικά αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης πρέπει να αφαιρούνται σε όλα τα κράτη μέλη. Το 1996 τα σημαντικά αρνητικά αποτελέσματα αντιπροσώπευαν, για τα διάφορα κράτη μέλη του ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 4,3 %, σε σχέση με το σύνολο των κεφαλαίων των πιστωτικών οργανισμών (μέσος όρος για τα κράτη μέλη : 1,1 %). Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή η μεταφορά της εν λόγω διάταξης δεν δημιουργήσε ουσιαστικά προβλήματα.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η Συμφωνία της Βασιλείας δεν περιέχει διατάξεις για την αφαίρεση των σημαντικών αρνητικών αποτελεσμάτων της τρέχουσας χρήσης.

Στοιχεία (12 και 13) : Συμμετοχές σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοδοτικά ιδρύματα

(12) <i>οι συμμετοχές σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που ξεπερνούν το 10% του κεφαλαίου των ιδρυμάτων αυτών, καθώς και οι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης και τα αξιόγραφα που αναφέρει το άρθρο 3, τα οποία κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα επί πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων στα οποία συμμετέχει σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10 % του κεφαλαίου του. Σε περίπτωση προσωρινής κατοχής μετοχών σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοδοτικό ίδρυμα με σκοπό επιχείρηση οικονομικής βοήθειας για ανασυγκρότηση και διάσωση του εν λόγω ιδρύματος, οι αρχές ελέγχου μπορούν να εγκρίνουν παρεκκλίσεις από τη διάταξη αυτή·</i>

(13) <i>οι συμμετοχές σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που είναι μικρότερες από ίσες προς το 10 % του κεφαλαίου των ιδρυμάτων αυτών καθώς και οι απαιτήσεις μειωμένης εξασφάλισης και τα αξιόγραφα που αναφέρει το άρθρο 3, τα οποία κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα επί πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων εκτός εκείνων που αναφέρει το στοιχείο 12 για το ποσό του συνόλου αυτών των συμμετοχών, των απαιτήσεων μειωμένης εξασφάλισης και των αξιογράφων το οποίο ξεπερνά το 10 % των ιδίων κεφαλαίων υπολογιζομένων πριν από την αφαίρεση των στοιχείων 12 και 13 του πιστωτικού ιδρύματος.</i>

Εκκρεμόντος του μεταγενέστερου συντονισμού των διατάξεων για τους ενοποιημένους λογαριασμούς¹⁸, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι, για τον υπολογισμό μη ενοποιημένων κεφαλαίων, οι συγγενείς εταιρείες που υπόκεινται σε έλεγχο σε ενοποιημένη βάση δεν είναι απαραίτητο να αφαιρέσουν τις συμμετοχές τους σε άλλα πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς. Η διάταξη αυτή ισχύει για όλους τους εποπτικούς κανόνες που εναρμονίζονται από κοινοτικές πράξεις.

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Η απαίτηση για αφαίρεση των συμμετοχών σε άλλα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη. Το 1996 οι μειώσεις για συμμετοχές πάνω από 10 %, για τα διάφορα κράτη του ΕΟΧ, μεταξύ 0,0 % και 3,8 %, του συνολικού κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για τα κράτη μέλη : 1,3 %). Οι μειώσεις για ποσοστό κάτω του 10 % αντιπροσώπευαν για τα διάφορα κράτη του ΕΟΧ μεταξύ 0,0 % και 4,6 % του συνολικού κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων (μέσος όρος για τα κράτη μέλη : 1,0 %).

Η δυνατότητα παρέκκλισης λόγω επιχειρήσεων οικονομικής βοήθειας στην περίπτωση συμμετοχών πάνω από 10 % εφαρμόστηκε σε 6 κράτη μέλη (B, D, EL, L, FIN, UK). Η παρέκκλιση για πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται σε ενοποιημένη εποπτεία υιοθετήθηκε σε 7 χώρες (A, D, EL, FIN, IR, IT, SW).

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Βάσει της Συμφωνίας της Βασιλείας, επενδύσεις σε θυγατρικές που έχουν τραπεζικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες, και οι οποίες δεν είναι ενοποιημένες σε εθνικά συστήματα, πρέπει να αφαιρούνται. Οι συμμετοχές της τράπεζας σε κεφάλαια άλλων τραπεζών ή ιδρυμάτων που δέχονται καταθέσεις, όπου δεν εφαρμόζεται μείωση, έχουν στάθμιση κινδύνου φερεγγυότητας 100 %. Το γεγονός ότι η συμμετοχές τραπεζικών ιδρυμάτων σε κεφάλαια άλλων τραπεζών δεν πρέπει να αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια αντιπροσωπεύει ουσιώδη διαφορά με την οδηγία, που απαιτεί την αφαίρεση για τις συμμετοχές που αναφέρονται στα στοιχεία (12) και (13).

2.13.

2.13 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

(α) απεριόριστη και άμεση διαθεσιμότητα για την κάλυψη ζημιών

Το άρθρο 2, παράγραφος 3 επιβάλλει πολύ σημαντικούς πρόσθετους όρους για τη χρήση των στοιχείων 1 έως 5 :

3. Τα στοιχεία που απαριθμούνται στα σημεία 1 έως 5 πρέπει να είναι πλήρως και παρά χρήμα διαθέσιμα από το πιστωτικό ίδρυμα προς κάλυψη των κινδύνων των ζημιών, κατά τη στιγμή της επέλεξής τους. Το ποσόν τους πρέπει να είναι μειωμένο από κάθε φορολογική επιβάρυνση που είναι να δυνατόν να προβλεφθεί κατά το χρόνο του υπολογισμού του, ή να προσαρμόζεται καταλλήλως στο μέτρο που η επιβάρυνση αυτή

¹⁸ Η διάταξη αυτή περιλήφθηκε στην οδηγία 92/30/ΕΟΚ.

μειώνει το ποσόν μέχρι το οποίο τα στοιχεία αυτά ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη κινδύνων ζημιών.

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Όλα τα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει τη διάταξη αυτή. Η Επιτροπή επιμένει στο ό,τι η εν λόγω διάταξη αντιπροσωπεύει ένα ουσιώδες στοιχείο της οδηγίας. Τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν υπόψη το άρθρο 2, παράγραφος 3 όταν αποφασίζουν αν ένα συγκεκριμένο μέσο περιλαμβάνεται στα στοιχεία που περιγράφονται στα σημεία 1 ως 5.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η διατύπωση δεν είναι ίδια στη Συμφωνία της Βασιλείας. Ωστόσο, δεν υπάρχει απόκλιση ως προς την ουσία.

(β) εγγυήσεις του δημοσίου

Το άρθρο 4, παράγραφος 2 προβλέπει ότι οι κρατικές εγγυήσεις σε δημόσια πιστωτικά ιδρύματα δεν πρέπει να συνυπολογίζονται στα ίδια κεφάλαια :

2. Τα κράτη μέλη δεν περιλαμβάνουν στα ίδια κεφάλαια των δημοσίων πιστωτικών ιδρυμάτων τις εγγυήσεις που τα ίδια ή οι αρχές τους χορηγούν στα εν λόγω ιδρύματα.

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Τα κράτη μέλη δεν περιλαμβάνουν στα ίδια κεφάλαια των δημοσίων πιστωτικών ιδρυμάτων τις εγγυήσεις που τα ίδια ή οι αρχές τους χορηγούν στα εν λόγω ιδρύματα. Η εξαίρεση για το Βέλγιο δεν ισχύει πλέον.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η Συμφωνία της Βασιλείας δεν κατατάσσει τις εγγυήσεις του δημοσίου μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων.

(γ) κανόνες που αφορούν την ενοποίηση

Το άρθρο 5 περιέχει λεπτομερείς κανόνες για τα στοιχεία που υπόκεινται σε ενοποίηση :

Έως ότου υπάρξει εναρμόνιση των διατάξεων που αφορούν την ενοποίηση, ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση :

1. Όταν ο υπολογισμός πρέπει να γίνει σε ενοποιημένη βάση, τα στοιχεία που απαριθμούνται στο άρθρο 2, παράγραφος 1 διατηρούνται για τα ενοποιημένα ποσά τους σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζει η οδηγία 83/350/ΕΟΚ. Επιπλέον, μπορούν να εξομοιώνονται προς τα ενοποιημένα αποθεματικά, για τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων, τα ακόλουθα στοιχεία όταν είναι πιστωτικά («αρνητικά») :

- η συμμετοχή της μειοψηφίας κατά την έννοια του άρθρου 21 της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ, σε περίπτωση χρησιμοποίησης της μεθόδου της πλήρους ενοποίησης,
 - η διαφορά πρώτης ενοποίησης κατά την έννοια των άρθρων 19, 30 και 31 της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ,
 - οι διαφορές εκ μετατροπής που περιλαμβάνονται στα ενοποιημένα αποθέματα, σύμφωνα με το άρθρο 39, παράγραφος 6 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ,
 - η διαφορά που προκύπτει από την καταχώρηση ορισμένων συμμετοχών σύμφωνα με τη μέθοδο που περιγράφεται στο άρθρο 33 της οδηγίας 83/549/ΕΟΚ.
2. Όταν τα στοιχεία που προηγούνται είναι χρεωστικά (“θετικά”), πρέπει να αφαιρούνται κατά τον υπολογισμό των ενοποιημένων ίδιων κεφαλαίων.

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Το εν λόγω άρθρο εγκρίθηκε από όλα τα κράτη μέλη. Η Δανία δεν ενέκρινε τη δυνατότητα στη δεύτερη πρόταση του άρθρου 5, παράγραφος 1. Μολονότι η πρόταση “έως ότου υπάρξει εναρμόνιση των διατάξεων που αφορούν την ενοποίηση” υλοποιήθηκε με την οδηγία 92/30/ΕΟΚ, η οδηγία αυτή δεν μετέβαλε τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 5 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια. Έτσι, το άρθρο 5 συνεχίζει να ισχύει. Η Επιτροπή έχει περιορισμένες πληροφορίες για το αν τα κράτη μέλη αντιμετώπισαν προβλήματα στην εφαρμογή του εν λόγω άρθρου.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η διάταξη της Συμφωνίας της Βασιλείας που αντιστοιχεί στο άρθρο 5¹⁹ αναφέρεται μόνο σε συμμετοχές μειοψηφίας, και όχι στα υπόλοιπα στοιχεία. Η Επιτροπή έχει περιορισμένες μόνο πληροφορίες για το αν τα κράτη μέλη αντιμετώπισαν προβλήματα στην εφαρμογή του εν λόγω άρθρου.

(δ) ποσοτικοί περιορισμοί

Το άρθρο 6 περιέχει ποσοτικούς περιορισμούς για τη χρήση ορισμένων στοιχείων :

Άρθρο 6 (1). Τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημεία 3 και 5 έως 8, υπόκεινται στους ακόλουθους περιορισμούς :

(α) το σύνολο των στοιχείων 3 και 5 έως 8, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 100 % κατ’ ανώτατο όριο, των στοιχείων 1 συν 2 και 4²⁰ μείον 9, 10 και 11.

¹⁹ Στην περίπτωση ενοποιημένων λογαριασμών, τα κεφάλαια της κατηγορίας 1 περιλαμβάνουν επίσης συμμετοχές μειοψηφίας στα μετοχικά κεφάλαια θυγατρικών που δεν κατέχονται πλήρως.

²⁰ Εισήχθη από την οδηγία 91/633/ΕΟΚ

(β) το σύνολο των στοιχείων 7 και 8 δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ένα ανώτατο όριο που αντιστοιχεί στο 50 % των στοιχείων 1 συν 2 και 4²¹ μείον 9, 10 και 11.

(γ) το σύνολο των στοιχείων 12 και 13 αφαιρείται από το σύνολο των στοιχείων.

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Το άρθρο αυτό εγκρίθηκε από όλα τα κράτη μέλη.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η διατύπωση είναι ελαφρώς διαφορετική στη Συμφωνία της Βασιλείας²². Η μόνη ουσιώδης απόκλιση είναι η πρόβλεψη στη Συμφωνία της Βασιλείας συντελεστή μείωσης 55 % για άδηλα κέρδη από ανατιμήσεις χρεογράφων που δεν έχουν πωληθεί.

Το άρθρο 6, παράγραφος 2 εξαλείφθηκε από την οδηγία 91/633/ΕΟΚ και οι διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 3 είναι άνευ αντικειμένου.

Άρθρο 6(4). Προσωρινά και σε έκτακτες περιπτώσεις οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιτρέπουν στα πιστωτικά ιδρύματα να υπερβαίνουν τα όρια που θεσπίζονται στην παράγραφο 1.

Μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών

Το άρθρο 6, παράγραφος 4 εγκρίθηκε από 7 κράτη μέλη (D, EL, E, F, I, P). Η Ιταλία διευκρίνισε ότι η νομοθεσία της επιτρέπει εξαιρέσεις μόνο στην περίπτωση “άλλων θετικών στοιχείων”: στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 1,25 % των σταθμισμένων με βάση τον κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού.

Σύγκριση με τη Συμφωνία της Βασιλείας περί κεφαλαιακής επάρκειας

Η Συμφωνία της Βασιλείας δεν περιέχει διατάξεις για προσωρινές εξαιρέσεις.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι απαραίτητο να καταβληθούν ακόμη προσπάθειες τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Το χαμηλότερο κόστος (που συχνά προκύπτει από

²¹ Εισήχθη από την οδηγία 91/633/ΕΟΚ

²² (i) Το σύνολο των κεφαλαίων της κατηγορίας 2 (συμπληρωματικά) θα περιορίζεται κατ' ανώτατο όριο στο 100 % του συνόλου των κεφαλαίων της κατηγορίας 1.

(ii) Τα μακροπρόθεσμα χρέη μειωμένης εξασφάλισης θα περιορίζονται κατ' ανώτατο όριο στο 50% των κεφαλαίων της κατηγορίας 1.

(iii) Τα αποθεματικά για την αναπροσαρμογή των στοιχείων του ενεργητικού που έχουν την μορφή άδηλων κερδών επί χρεογράφων τα οποία δεν έχουν πραγματοποιηθεί θα εμφανίζονται με συντελεστή μείωσης 55 %.

ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση) των νέων κεφαλαιακών μέσων, παρακινεί τα πιστωτικά ιδρύματα να αντικαταστήσουν τα υπάρχοντα κεφάλαια υψηλής ποιότητας (μόνιμο καταβεβλημένο κεφάλαιο) με νέα κεφαλαιακά μέσα χαμηλότερης ποιότητας. Τα **κράτη μέλη** πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα νέα κεφαλαιακά μέσα, όπως τα μέσα με αυξανόμενη απόδοση, τα οποία αποσκοπούν στη δημιουργία κεφαλαίου της κατηγορίας 1, δεν εξασθενούν την κεφαλαιακή βάση των πιστωτικών ιδρυμάτων, ακόμη και αν η οδηγία δεν αποκλείει ρητώς τη δυνατότητα να αναγνωρισθούν τα μέσα αυτά ως ίδια κεφάλαια. Αν τα κράτη μέλη έχουν αμφιβολίες σχετικά με την επιλεξιμότητα ορισμένων “υβριδικών” κεφαλαιακών μέσων, φρόνιμο θα ήταν τα μέσα αυτά να συζητηθούν στο κατάλληλο φόρουμ της ΕΕ ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη κατανόηση των σχετικών προβλημάτων.

Με στόχο την αποφυγή της διάβρωσης της κεφαλαιακής βάσης, σκόπιμο θα ήταν να περιορισθεί το μερίδιο των νέων κεφαλαιακών μέσων που αναγνωρίζονται ως αρχικά ίδια κεφάλαια. Η επιτροπή της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία εξέτασε προσεκτικά τις εξελίξεις αυτές και στη συνεδρίασή της της 21ης Οκτωβρίου 1998 αποφάσισε να περιορίσει την αποδοχή των νέων κεφαλαιακών μέσων που μπορούν να περιληφθούν στα κεφάλαια της κατηγορίας 1. Τα μέσα αυτά θα υπόκεινται σε αυστηρές προϋποθέσεις και θα περιορίζονται κατ’ ανώτατο ποσοστό στο 15% των κεφαλαίων της κατηγορίας 1. Σε **κοινοτικό επίπεδο**, αναλήφθηκε δράση ώστε να καθιερωθεί ένας πιο εναρμονισμένος ορισμός των ιδίων κεφαλαίων, ενώ παράλληλα τα κοινοτικά θεσμικά όργανα συμμετέχουν στις εργασίες ανάλυσης, εξέτασης και διατύπωσης προτάσεων που διεξάγονται στο πλαίσιο της επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία. Η συμβουλευτική τραπεζική επιτροπή και οι ομάδες της άρχισαν να επανεξετάζουν την οδηγία για τα ίδια κεφάλαια. Η επανεξέταση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την αναζήτηση τρόπων για να περιορισθεί η νόθευση του ανταγωνισμού και για να ενισχυθεί το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ συνεχίζουν να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στις εργασίες της **επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία** και των ομάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο της, με στόχο την καθιέρωση ενιαίου ορισμού των ιδίων κεφαλαίων σε παγκόσμια κλίμακα και την ομοιογενή εφαρμογή των απαιτήσεων περί κεφαλαιακής επάρκειας. Το γεγονός αυτό θα συμβάλει στη διατήρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων της ΕΕ, με τελικό αποτέλεσμα τη βελτίωση της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας του καταναλωτή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΟΔΗΓΙΑ 89/299

[Προθεσμία 1-1-1991]

συμπληρώθηκε από την **οδηγία 91/633** *[Προθεσμία 1-1-1993]*

τροποποιήθηκε από την **οδηγία 92/16**

Ίδια κεφάλαια

BE	• Arrêté royal relatif au contrôle sur base consolidée des établissements de crédit, n° 94/2596 du 12-8-1994 - MB n° 202 du 12-10-1994. • Koninklijk besluit van 12-8-1994 over het toezicht op geconsolideerde basis op kredietinstellingen – B.S. nr. 202 van 12-10-1994. • Arrêté de la Commission bancaire et financière du 5 Décembre 1995 concernant le règlement relatif aux fonds propres des établissements de crédit (adopté par Arrêté ministériel du 31 Décembre 1995). • Besluit van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen van 5 december 1995 over het reglement op het eigen vermogen van de kredietinstellingen (goedgekeurd bij ministerieel Besluit van 31 december 1995).
DK	• Lov No. 841 af 20.12.1989 - LA af 20.12.1989 • Lov No. 306 af 16.05.1990 - LA af 16.05.1990, S. 983 (EN) • BKG No. 853 af 14.12.1990 - LA af 14.12.1990
DE	• Gesetz zur Änderung des Gesetzes über das Kreditwesen und anderer Vorschriften über Kreditinstitute vom 21.12.1992 - BGBl. I Nr. 59 vom 29.12.1992, S. 2211
EL	• Διάταγμα του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος αριθ. 2053 της 18.03.1992 - ΕΕ 49/Α/92

(Συνέχεια)

ES	• Ley 13/85 de 25.05.1985 - BOE 28.05.1985, modificada por Ley 13/92 de 01.06.1992 - BOE n. 132, 02.06.1992, p. 18548-18556 • Ley 13/1992, de 1 de junio de Recursos Propios y Supervisión en Base Consolidada de las Entidades Financieras - BOE n. 132 de 02.06.1992 • Real Decreto 1343/1992, de 06.11.1992, de desarrollo de la Ley 13/1992 - BOE n. 293 de 07.12.1992, p. 41584-41606 ; BOE n. 29, 03.02.1993, p.41583 (corrección de errores). [En especial su Capítulo V, Título I, artículo 30 y siguientes] • OM 30.12.1992, sobre normas de solvencia de las Entidades de Crédito - BOE n. 7, 08.01.1993, p.378-382 + BOE n. 28, 02.02.1993, p.2740-41 (corrección de errores) • Circular del Banco de España n. 5/1993, de 26.03.1993, a Entidades de Crédito, sobre determinación y control de los recursos propios mínimos - BOE n. 84 de 08.04.1993 • Circular del Banco de España n. 12 de 17.12.1993, a Entidades de Crédito, sobre modificación de la Circular n. 5/1993, de 26.03.1993, sobre determinación y control de los recursos propios mínimos - BOE n. 310 de 28.12.1993 • Real Decreto 538/1994 de 25.03.1994 modificada Real-Decreto 1343/92 - BOE nº 76 de 30-3-94) • Circular del Banco de España n. 2/1994 de 04. 04.1994, a Entidades de Crédito. Modificación de la Circular n. 5/1993, de 26.03.1993, sobre determinación y control de los recursos propios mínimos – BOE n. 88 de 13.04.1993 • Real Decreto 2024/1995, de 22 de diciembre, por el que se modifica el Real Decreto 1343/1992, de 6 de noviembre, por el cual se desarrolla la Ley 13/1992, de 1 de junio de Recursos Propios y Supervisión en Base Consolidada de Entidades Financieras. • Circular del Banco de España numero 5/1998 de 29-5-1998 a las entidades de crédito, que modifica la Circular numero 5/1993 sobre determinación y control de los recursos propios mínimos.
FR	• Arrêté ministériel du 20.03.1990 portant homologation du règlement du Comité de la Réglementation bancaire n° 90-02 en date du 23.02.1990 (JORF du 01.04.1990, p.3992)

IR	• Notice from the Central Bank of Ireland of 16.07.1991 on Supervision Requirements and Standards • Notice from the Central Bank of Ireland of 30.01.1992 on Supervision Requirements and Standards • Notice from the Central Bank of Ireland of 13.02.1996 on Supervision Requirements and Standards
IT	• Decreto legislativo 10.09.1991, n. 302 - GU n. 221, 20.09.1991, p. 9-10 supplemento. • Circolare (Banca d'Italia), n. 4, 29.03.1988, 75° aggiornamento (18.12.1991), 82° aggiornamento (04.02.1992) • Circolare (Banca d'Italia) n. 155, (Istruzioni per la Compilazione delle segnalazioni sul patrimonio di vigilanza e sui coefficienti prudenziali), 18.12.1991 + 1° aggiornamento (04.02.1992) • Decreto legislativo 01.09.1993, n. 385 (Suppl. 230 alla GU n. 92 - 30.09.93) [Testo unico delle leggi in materia bancaria e creditizia]
LU	• Loi du 05.04.1993 relative au secteur financier (Mémorial A, n° 27, 10.04.1993) • Circulaire IML 96/127 du 10 mai 1996 portant définition de ratios de fonds propres
NL	• Solvabiliteitsrichtlijnen opgesteld door de Nederlandsche Bank op grond van art. 20 van de Wet toezicht kredietwezen (Stcrt 1991, 52)

ΟΔΗΓΙΑ 89/299

[Προθεσμία 1-1-1991]

συμπληρώθηκε από την **οδηγία 91/633** *[Προθεσμία 1-1-1993]*

τροποποιήθηκε από την **οδηγία 92/16**

Ίδια κεφάλαια

(Συνέχεια)

ÖS	• Banking Act / Bankwesengesetz (part of Finanzmarktanpassungsgesetz 1993), BGBL. Nr. 532/1993 as corrected by BGBL. Nr. 639/1993 * • Regulation on monthly reports / Monatsausweis-Verordnung BGBL. Nr. 773/1993 * • Banking Supervisory Report / Verordnung über den bankaufsichtlichen Prüfungsbericht BGBL. Nr. 92/1994 *
PO	• Aviso n.12/92, de 22.12.1992 - DR II n.299, p.12454-(34). Entrée en vigueur 31.12.1992 • Decreto-Lei n. 298/92 de 31.12.1992 (Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras), DR I-A, n. 301, 6º Suplemento, 31.12.1992, pp.6056 (24-51) • Aviso nº7/95, in DR, II, de 21.9.95
SF	• Act on credit institutions / Laki luottolaitostoiminnasta / Kreditinstitutslag 1607/63 (30.12.1993) * • Act relating to the activities of Foreign Credit and Financial Institutions in Finland / Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa / Lag om utländska kreditinstituts och Finansiella instituts verksamhet i Finland 1608/93 (30.12.1993) * • Cooperative Banks Act / Osuuspankkilaki / Andesbankslagen 1271/90 (28.12.1990) * • Administrative provisions by Financial Supervision *

SV	• The Banking Business Act / Bankrörelselagen : 1987 : 617 * • The Banking Companies Act / Bankaktiebolagslagen / 1987 : 618 * • The Act on Credit Market Companies / Lagen om Kreditmarknadsbolag / 1992 :1610 * • The Act on Limited Companies / Aktiebolagslagen : 1975 : 1385 * • The Regulation on Solvency Ratio in Banks and other Credit Institutions / Förordningen om kapitalkravet i banker och andra kreditinstitut : 1989 : 1096 * • The Financial Supervisory Authority's Provisions on Report of Information concerning Assessment of Own Funds and Capital Cover / Finansinspektionens föreskrifter om rapportering av uppgifter om beräkning av kapitalbas och kapitalkrav / FFFS 1992 : 32 *
UK	• Notice of the Bank of England to Institutions authorised under the Banking Act 1987, no.BSD/1990/2 of December 1990 (amended by notice of January 1992). These notices have now been withdrawn. The relevant document is the Chapter CA “Definition of Capital” of the FSA’s Guide to Banking Supervisory Policy. • Building Societies : • Prudential Note 1992/1 of the Building Societies Commission under the Building Societies Act 1986 • SI 1988/777 • SI 1991/702 • SI 1991/1729 • SI 1992/1611 • SI 1992/1612 • Banking Ordinance 1992 - Administrative notice no. 2 of 25-9-1992 (Gibraltar)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS, CH-4002 BASLE

Ανακοίνωση τύπου

Για πληροφορίες : +41 61 / 280 81 88

Επιλέξιμα μέσα που μπορούν να περιληφθούν στα κεφάλαια της κατηγορίας 1

1. Η επιτροπή της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία σημειώνει ότι τα τελευταία έτη ορισμένες τράπεζες εξέδωσαν μια σειρά από καινοτόμα κεφαλαιακά μέσα, όπως μέσα με αυξανόμενη απόδοση, με σκοπό τη δημιουργία κεφαλαίων της κατηγορίας 1 που να έχουν ταυτόχρονα ικανοποιητική σχέση κόστους απόδοσης και να μπορούν, αν είναι απαραίτητο, να είναι σε διαφορετικό νόμισμα από το εθνικό. Η Επιτροπή παρακολούθησε προσεκτικά τις εξελίξεις αυτές και στη συνεδρίασή της στις 21 Οκτωβρίου 1998 αποφάσισε να περιορίσει την αποδοχή αυτών των μέσων ως κεφαλαίων της κατηγορίας 1. Τα μέσα αυτά θα υπόκεινται σε αυστηρές προϋποθέσεις και θα περιορίζονται κατ' ανώτατο όριο στο 15 % των κεφαλαίων της κατηγορίας 1.
2. Η επιτροπή επιβεβαιώνει ότι τα κεφάλαια των μετόχων, δηλαδή το μετοχικό κεφάλαιο και τα αποθεματικά ή τα μη διανεμόμενα κέρδη, αποτελούν τα βασικά στοιχεία του κεφαλαίου. Το μετοχικό κεφάλαιο επιτρέπει στην τράπεζα να απορροφά ζημίες σε συνεχή βάση και είναι μονίμως διαθέσιμο για το σκοπό αυτό. Επιπλέον, αυτό το στοιχείο του κεφαλαίου επιτρέπει καλύτερα τις τράπεζες να διατηρούν τους πόρους τους όταν είναι υπό πίεση γιατί παρέχει στην τράπεζα απόλυτη διακριτική ευχέρεια ως προς το ποσό και το χρόνο των διανομών. Συνεπώς, το μετοχικό κεφάλαιο είναι η βάση επί της οποίας κρίνεται η κεφαλαιακή επάρκεια από την αγορά. Τα δικαιώματα ψήφου που έχουν οι κοινές μετοχές αποτελούν επίσης σημαντική πηγή πειθαρχίας για τη διαχείριση της τράπεζας. Για τους λόγους αυτούς, το μετοχικό κεφάλαιο των μετόχων που έχουν δικαίωμα ψήφου και τα αποθεματικά ή τα μη διανεμόμενα κέρδη που αυξάνουν τα κέρδη των μετόχων πρέπει να αποτελούν την κυρίαρχη μορφή των κεφαλαίων της κατηγορίας 1.
3. Προκειμένου να διαθέτουν οι εποπτικές αρχές και η αγορά επαρκείς πληροφορίες ώστε να διασφαλίζεται η διατήρηση του κεφαλαίου, η Επιτροπή συμφωνεί ότι, όπως αναφέρθηκε στην πρόσφατη έκθεση "αύξηση της διαφάνειας της τράπεζας", οι τράπεζες πρέπει να δημοσιεύουν τακτικά κάθε στοιχείο των κεφαλαίων της κατηγορίας 1 και τα κύρια χαρακτηριστικά του.
4. Προκειμένου να προστατευθεί η ακεραιότητα των κεφαλαίων της κατηγορίας 1, η Επιτροπή καθόρισε ότι τα δικαιώματα μειοψηφίας σε συμμετοχές κεφαλαίου ή ενοποιημένες θυγατρικές που έχουν τη μορφή SPVθα περιλαμβάνονται στα κεφάλαια της κατηγορίας 1 μόνο εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις

οι οποίες πρέπει, κατ' ελάχιστον, να πληρούνται από όλα τα μέσα που περιλαμβάνονται στα κεφάλαια της κατηγορίας 1:

- να έχουν εκδοθεί και να έχουν πλήρως καταβληθεί·
- να είναι μη σωρευτικά·
- να μπορούν να απορροφούν ζημιές της τράπεζας σε συνεχή βάση·
- να έπονται των καταθετών, των γενικών πιστωτών και των δανείων μειωμένης εξασφάλισης της τράπεζας·
- να είναι μόνιμα·
- να μην διασφαλίζονται οι καλύπτονται από εγγύηση του εκδότη ή συγγενούς οργανισμού ή με άλλη συμφωνία που νομικά ή οικονομικά να βελτιώνει τη σειρά της απαίτησης έναντι των πιστωτών της τράπεζας·
- να μπορεί να ανακληθεί κατόπιν πρωτοβουλίας του εκδότη μόνο μετά από ελάχιστη περίοδο 5 ετών και με την έγκριση των εποπτικών αρχών και υπό την προϋπόθεση ότι θα αντικατασταθεί με κεφάλαια της ίδιας ή καλύτερης ποιότητας εκτός αν οι εποπτικές αρχές καθορίσουν ότι η τράπεζα διαθέτει μεγαλύτερη κεφαλαιακή επάρκεια απ' ό,τι είναι οι κίνδυνοί της.

5. Επιπλέον πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- τα κύρια χαρακτηριστικά τέτοιων μέσων πρέπει να μπορούν να κατανοηθούν εύκολα και να είναι δημόσια γνωστά·
- οι σχετικές εισπράξεις πρέπει να είναι αμέσως διαθέσιμες χωρίς περιορισμό για την εκδότρια τράπεζα, ή αν είναι αμέσως και πλήρως διαθέσιμες μόνο για την εκδότρια SPV, πρέπει να είναι διαθέσιμες για την τράπεζα (μέσω της μετατροπής σε άμεση έκδοση της τράπεζας υψηλότερης ή ίδιας ποιότητας με τους ίδιους όρους) σε προκαθορισμένο επίπεδο, πολύ πριν τη σοβαρή επιδείνωση της χρηματοπιστωτικής θέσης της τράπεζας·
- η τράπεζα πρέπει να μπορεί να επιλέγει το ποσό και το χρόνο των διανομών, εκτός προηγούμενης παραίτησης από τις διανομές της τράπεζας για τις κοινές μετοχές και οι τράπεζες πρέπει να έχουν απόλυτη πρόσβαση στις πληρωμές για τις οποίες έχει υπάρξει παραίτηση· και
- οι πληρωμές μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο από διανεμόμενα στοιχεία· όπου οι πληρωμές έχουν προκαθοριστεί δεν μπορούν να επανακαθοριστούν βάσει της πιστωτικής θέσης του εκδότη.

6. Μέσα μέσης απόδοσης που εκδίδονται μέσω SPV, ή εκδίδονται άμεσα

Τα κεφαλαιακά μέσα της κατηγορίας 1 που πληρούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 4 και 5, επιτρέπονται, σε συνδυασμό με δικαίωμα αγοράς (call option) μόνο αν τα μέσα μέσης απόδοσης είναι διάρκειας τουλάχιστον 10 ετών από την ημερομηνία έκδοσης και καταλήγουν σε αύξηση πέρα του αρχικού επιτοκίου που δεν είναι μεγαλύτερη, όπως καθορίζεται από τις εθνικές εποπτικές αρχές, είτε:

- 100 βασικές μονάδες, μείον την απόκλιση του swap μεταξύ του αρχικού βασικού δείκτη και του βασικού δείκτη μέσης απόδοσης· ή

- 50 τα εκατό του αρχικού πιστωτικού περιθωρίου, μείον το swap μεταξύ του αρχικού βασικού δείκτη και του βασικού δείκτη μέσης απόδοσης.
7. Οι όροι για το μέσο θα πρέπει να μην προβλέπουν περισσότερες από μια αύξηση του επιτοκίου για τη διάρκεια του μέσου. Το περιθώριο του swap θα πρέπει να καθορίζεται κατά την ημερομηνία τιμολόγησης και να αντικατοπτρίζει τη διαφορά στην τιμολόγηση την ημερομηνία εκείνη μεταξύ του αρχικού χρεογράφου αναφοράς ή επιτοκίου και του χρεογράφου ή επιτοκίου αυξημένης απόδοσης.
 8. Οι εθνικές εποπτικές αρχές αναμένουν από τις τράπεζες να πληρούν τους ελάχιστους κεφαλαιακούς δείκτες της Βασιλείας χωρίς να βασίζονται σε καινοτόμα μέσα, περιλαμβανομένων και μέσων αυξημένης απόδοσης. Έτσι, το σύνολο εκδόσεων που δεν αποτελούν μετοχικό κεφάλαιο της κατηγορίας 1 χωρίς ιδιαίτερα χαρακτηριστικά – εκτός από καθαρό δικαίωμα αγοράς (call option) – που μπορεί να οδηγήσει σε εξαγορά του μέσου περιορίζεται – κατά την έκδοση – σε 15% των ενοποιημένων κεφαλαίων της κατηγορίας 1 της τράπεζας.
 9. Οποιαδήποτε μέσα εγκρίνονται ή εκδίδονται βάσει των υφισταμένων εθνικών κανόνων για τα κεφάλαια της κατηγορίας 1 και δεν πληρούν την παραπάνω ερμηνεία δεν θα λαμβάνονται υπόψη· το ίδιο ισχύει και για οποιαδήποτε έκδοση τέτοιων μέσων πέρα από τον περιορισμό των 15%.
 10. Η εν λόγω ερμηνεία θα επανεξεταστεί στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας που έχει ήδη αναληφθεί για την αναθεώρηση του παρόντος πλαισίου αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. Έτσι, η Επιτροπή επιφυλάσσεται να πραγματοποιήσει αλλαγές ως προς την ερμηνεία αυτή.

Βασιλεία, 27 Οκτωβρίου 1998

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ των ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ

**σχετικά με την ΕΡΜΗΝΕΙΑ του ΑΡΘΡΟΥ 2, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1, ΣΗΜΕΙΟ 6 και
του ΑΡΘΡΟΥ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1, της ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ**

Συνοπτικός πίνακας των συνεισφορών των κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο 6 και του άρθρου 3, παράγραφος 1 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια: δυνατότητα συνυπολογισμού, στα ίδια κεφάλαια, των κερδών κεφαλαίων από χαρτοφυλάκια τίτλων (θετική διαφορά μεταξύ αγοραίας αξίας και τιμής απόκτησης)

B	Το Βέλγιο δεν έκανε χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο 6 και στο άρθρο 3, παράγραφος 1. Το Βέλγιο εκτιμά ότι η θετική διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας και της τιμής απόκτησης δεν εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 3, παράγραφος 1 για τους εξής λόγους. - δεν ικανοποιεί όλα τα κριτήρια που ορίζει αυτό το άρθρο· - η παράγραφος 1 του άρθρου 3 περιλήφθηκε στην οδηγία με σκοπό την αντιμετώπιση ορισμένων εθνικών ιδιαιτεροτήτων που δεν μπορούσαν να υπαχθούν στο πεδίο της εναρμόνισης· η επέκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1 στα προαναφερθέντα "κέρδη κεφαλαίου" θα καθιστούσε άνευ αντικειμένου το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία 1 έως 5· - το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο ο συνυπολογισμός αυτών των "κερδών κεφαλαίου" θα έχει ως αποτέλεσμα να καλυφθεί η διαφορά μεταξύ των κρατών μελών που εφαρμόζουν τον κανόνα αποτίμησης βάσει της τρέχουσας αξίας και εκείνων που δεν εφαρμόζουν τον εν λόγω κανόνα, δεν είναι απολύτως κατάλληλο στην περίπτωση αυτή δεδομένου ότι, καταρχήν, η προαναφερθείσα τεχνική αποτίμησης εφαρμόζεται μόνο στο χαρτοφυλάκιο διαπραγμάτευσης, ενώ το άρθρο 3, παράγραφος 1 θα παρείχε τη δυνατότητα ευρύτερης εφαρμογής. Το Βέλγιο θεωρεί ότι για να καταστεί δυνατός ο συνυπολογισμός αυτών των "κερδών κεφαλαίου" στα ίδια κεφάλαια απαιτείται τροποποίηση της οδηγίας. Ωστόσο, από την άποψη της προληπτικής εποπτείας, η εν λόγω δυνατότητα συνυπολογισμού θα πρέπει να εξαρτάται από την εκπλήρωση συμπληρωματικών προϋποθέσεων (π.χ., εφαρμογή συντελεστή μείωσης).
DK	Η Δανία δεν μετέφερε στο εθνικό της δίκαιο την παράγραφο 1 του άρθρου 3 αλλά εφάρμοσε το άρθρο 36, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ για τους ετήσιους λογαριασμούς των τραπεζών και, επομένως, η θετική διαφορά μεταξύ των αξιών περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο πρώτης κατηγορίας. Χρησιμοποιείται η δυνατότητα που παρέχει το άρθρο 36, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ.

D	Βασιζόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο 6 και στο άρθρο 3, παράγραφος 1 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια, η Γερμανία επέτρεψε το συνυπολογισμό, στα ίδια κεφάλαια, των μη πραγματοποιηθέντων αποθεματικών που αντιστοιχούν σε ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού, καθορίζοντας συγκεκριμένες προϋποθέσεις και όρια. Τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού είναι κυρίως ακίνητα και ισοδύναμα δικαιώματα επί ακινήτων και τίτλοι. - Όσον αφορά τα ακίνητα και τα σχετικά ισοδύναμα δικαιώματα, είναι δυνατό να συνυπολογιστεί στα ίδια κεφάλαια το 45 % της διαφοράς μεταξύ της λογιστικής αξίας και της ενυπόθηκτης αξίας που υπολογίζεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία ("Beleihungswert"). - Όσον αφορά τους τίτλους, είναι δυνατό να συνυπολογιστεί στα ίδια κεφάλαια το 35 % της διαφοράς μεταξύ της λογιστικής αξίας και : α) για τους τίτλους που είναι εισαγμένοι στο χρηματιστήριο ή σε αγορά που πληροί ορισμένες προϋποθέσεις, της χρηματιστηριακής αξίας· β) για τους μη εισαγμένους τίτλους, της αξίας των εν λόγω τίτλων που αντιπροσωπεύουν συμμετοχές σε ορισμένες εταιρείες ανήκουσες στην Ένωση Πιστωτικών Συνεταιρισμών ("Kreditgenossenschaften") ή Ταμειωτηρίων και των οποίων το ύψος του ισολογισμού ανέρχεται σε τουλάχιστον 20 εκατ. γερμανικά μάρκα· γ) της τιμής εξαγοράς των μεριδίων σε αμοιβαία κεφάλαια τίτλων ή ακινήτων που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις εταιρείες επενδύσεων ("Kapitalanlagegesellschaften") ή μεριδίων σε αμοιβαία κεφάλαια τίτλων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπό ΟΣΕΚΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ. Για τους εισαγμένους τίτλους, η αξία αναφοράς καθορίζεται συγκρίνοντας τη χρηματιστηριακή αξία κατά την ημερομηνία του ισολογισμού με το μέσο όρο των χρηματιστηριακών αξιών που αντιστοιχούν στις ημερομηνίες των τριών τελευταίων ισολογισμών· λαμβάνεται υπόψη η χαμηλότερη αξία. Το ίδιο ισχύει και για τους τίτλους που αναφέρονται στα σημεία β) και γ). Επιπλέον, εφαρμόζονται ορισμένες γενικές ποιοτικού χαρακτήρα απαιτήσεις για τα πιστωτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, στα πιστωτικά ιδρύματα τα κεφάλαια βάσης πρέπει να αντιπροσωπεύουν το 4,4 %, ενώ τα μη πραγματοποιηθέντα αποθεματικά τους γίνονται αποδεκτά μέχρι ύψους 1,4 % των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού. Εξάλλου, τα μη πραγματοποιηθέντα αποθεματικά πρέπει να υπολογιστούν για όλα τα ακίνητα και τα ισοδύναμα δικαιώματα καθώς και για τους τίτλους, ούτως ώστε να καταλογίζεται και κάθε ζημία επί αυτών των στοιχείων ενεργητικού (γεγονός το οποίο αποκλείει τη δυνατότητα επιλεκτικού συνυπολογισμού). Τέλος, υφίστανται ορισμένες διατάξεις που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 3, παράγραφος 1 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια.
---	--

ES	Η Ισπανία θεωρεί ότι δεν επιτρέπεται να συνυπολογίζονται τα κέρδη κεφαλαίου στα ίδια κεφάλαια και ότι, για να καταστεί δυνατός αυτός ο συνυπολογισμός, πρέπει να τροποποιηθεί η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια. Η Ισπανία βασίζει τη θέση της στα ακόλουθα επιχειρήματα : - σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια επιτρέπει το συνυπολογισμό, υπό τη μία ή την άλλη μορφή, διαφορών που, εκ της φύσεώς τους, μπορούν να εξομοιωθούν με κέρδη κεφαλαίου, η σχετική δυνατότητα αφορά μη αφανή λογιστικά στοιχεία τα οποία, εξάλλου, υπόκεινται σε όρους σχετικούς με τη σταθερότητα και τον πραγματικό τους χαρακτήρα, ή σε λογιστικό έλεγχο, που η κοινοτική νομοθεσία κατά κανένα τρόπο δεν επιβάλλει στην περίπτωση των υπό εξέταση κερδών κεφαλαίου· - κατά τις εργασίες για την εκπόνηση της οδηγίας σχετικά με τα ίδια κεφάλαια, ο συνυπολογισμός των αφανών αποθεματικών με βάση την αγοραία τους αξία, περιορίστηκε σκόπιμα και αφορά μόνον τα αποθεματικά αναπροσαρμογής που διέπονται από τους κοινοτικούς λογιστικούς κανόνες. Το άρθρο 3, παράγραφος 1 αφορούσε στοιχεία ιδίων κεφαλαίων των οποίων η εναρμόνιση ήταν αδύνατη, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων που επικρατούν σε κάθε χώρα· - δεν μπορεί να γίνει επίκληση οποιασδήποτε αναλογίας με τη Συμφωνία της Βασιλείας καθότι η σύσταση που η συμφωνία αυτή περιέχει σχετικά με τα κέρδη κεφαλαίου διευκρινίζει και εναρμονίζει την έννοια των κερδών αυτών· - ένα αφανές αποθεματικό δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 3, παράγραφος 1 διότι : . οι λογιστικοί κανόνες αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων δεν παρέχουν τη δυνατότητα χρησιμοποίησης των κερδών κεφαλαίου για την κάλυψη ζημιών κεφαλαίου· . δεδομένου ότι τα εν λόγω κέρδη κεφαλαίου είναι εκ της φύσεώς τους αφανή, οι σχετικές λογιστικές εγγραφές δεν ικανοποιούν τις καθοριζόμενες από τις κοινοτικές οδηγίες λογιστικές αρχές και επομένως μπορούν να θεωρηθούν μόνον ως εξωλογιστικού χαρακτήρα πληροφορίες μη συμπεριλαμβανόμενες στις εσωτερικές λογιστικές καταστάσεις· . βάσει της αρχής της εποπτείας εκ μέρους των αρμοδίων αρχών, οι τελευταίες θα πρέπει εκ των προτέρων να δεχτούν τη δυνατότητα αποτίμησης στην αγοραία αξία. Ένας τέτοιου είδους έλεγχος δεν φαίνεται να είναι συμβιβάσιμος με τις εναρμονισθείσες σε κοινοτική κλίμακα αρμοδιότητες στον τομέα της εποπτείας, οι οποίες βασίζονται στον εκ των υστέρων έλεγχο της τραπεζικής δραστηριότητας. Η Ισπανία κάνει πολύ περιορισμένη χρήση του άρθρου 3, παράγραφος 1.
----	---

GR	Η αρχική πρόθεση του Συμβουλίου ήταν να συμπεριληφθούν στο άρθρο 3, παράγραφος 1 μόνον τα αφανή αποθεματικά που προκύπτουν από φορολογητέα κέρδη όταν τα κέρδη αυτά είναι επαρκή ώστε να παρέχουν, ιδίως, τη δυνατότητα άμβλυνσης των διακυμάνσεων των κερδών. Τα αφανή αποθεματικά αυτής της κατηγορίας χρησιμοποιούνται για την κάλυψη απρόβλεπτων μελλοντικών ζημιών, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι προκύπτουν από την αποτίμηση τίτλων σε αξία κατώτερη της επιτρεπόμενης από το νόμο. Η ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1 θα μπορούσε πράγματι να είναι ευρύτερη ώστε να συμπεριλάβει τη θετική διαφορά· ταυτόχρονα όμως είναι απολύτως απαραίτητο να προσδιοριστεί, ενδεχομένως υπό μορφή επεξηγηματικού σημειώματος, ανώτατο σχετικό όριο για την κάλυψη πιθανών διακυμάνσεων της αγοραίας αξίας των τίτλων. Δεν χρησιμοποιείται η δυνατότητα που παρέχει το άρθρο 36, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ.
----	---

F	Στα ίδια κεφάλαια μπορούν να συνυπολογιστούν ως "άλλα στοιχεία" τα ακόλουθα : - κεφάλαια εγγύησης πλήρως διαθέσιμα για την κάλυψη όλου του κινδύνου αντισυμβαλλόμενου του ιδρύματος· - άλλα κεφάλαια εγγύησης με χαρακτήρα αλληλοεξυπηρέτησης και κρατικοί πόροι που έχουν διατεθεί για την εγγύηση κατηγοριών πιστωτικών πράξεων, εντός ορίου 8 % των κινδύνων που καλύπτουν οι εν λόγω εγγυήσεις (ο συνυπολογισμός των κεφαλαίων αυτών περιορίζεται έτσι στην ικανοποίηση της κεφαλαιακής απαίτησης που αφορά ειδικά τους κινδύνους που οι εγγυήσεις αυτές καλύπτουν)· - μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις από δημόσιους ή ιδιωτικούς πόρους· - το αφανές αποθεματικό που περιλαμβάνεται στους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς για πράξεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς (εκτός από τις περιπτώσεις ενοποιημένων λογαριασμών, όπου το αποθεματικό αυτό περιλαμβάνεται ήδη στα ενοποιημένα αποθεματικά). Ο συνυπολογισμός των κερδών κεφαλαίου από πράξεις σε τίτλους δεν είναι δυνατός για τους ακόλουθους λόγους : - Το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β) ορίζει ότι η ύπαρξη των άλλων στοιχείων στα ίδια κεφάλαια πρέπει να εμφανίζεται στις εσωτερικές λογιστικές εγγραφές, πράγμα το οποίο δεν ισχύει στην περίπτωση αυτή καθότι οι διαφορές είναι αφανείς. Με τον όρο εσωτερικές λογιστικές εγγραφές νοούνται οι αναλυτικοί λογαριασμοί του ιδρύματος, σε αντίθεση με την απλή παράθεση των κονδυλίων των λογαριασμών κατά τη δημοσίευσή τους· - επίσης, οι αφανείς διαφορές δεν μπορούν να θεωρηθούν ούτε ως ελεύθερα διαθέσιμες κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α)· - ο συνυπολογισμός των αφανών κερδών κεφαλαίου στα ίδια κεφάλαια, τη στιγμή που τα στοιχεία ενεργητικού στα οποία αναφέρονται τα κέρδη αυτά θα συνεχίσουν να καταλογίζονται με τη λογιστική τους αξία στον παρονομαστή του δείκτη φερεγγυότητας, θα στρέβλωνε κατά τρόπο απαράδεκτο τον υπολογισμό του εν λόγω συντελεστή· - εν πάση περιπτώσει, ο συνυπολογισμός των αφανών κερδών κεφαλαίου θα είχε υπερβολικά μεγάλη επίπτωση στον υπολογισμό του δείκτη, γεγονός το οποίο δεν είναι επιθυμητό.
---	--

IRL	Βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο 6 και του άρθρου 3, παράγραφος 1, μπορούν να συνυπολογιστούν τα ακόλουθα στοιχεία : - στοιχεία τα οποία, κατά την άποψη της κεντρικής τράπεζας, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα για την κάλυψη συνήθων τραπεζικών κινδύνων, των οποίων η ύπαρξη εμφανίζεται στις εσωτερικές λογιστικές εγγραφές και που επαληθεύονται από ελεγκτές. Όταν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, τα γενικά αποθεματικά μπορούν να συνυπολογιστούν μέχρι ποσοστού 1,25 % των σταθμισμένων ανάλογα με τον κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού. Στο βαθμό που η θετική διαφορά αντιστοιχεί σε μη πραγματοποιηθέντα κέρδη κεφαλαίου, η κεντρική τράπεζα δεν είναι υπέρ του συνυπολογισμού των διαφορών αυτών βάσει των προαναφερθεισών διατάξεων της οδηγίας, ιδίως στην περίπτωση μη ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων ή περιουσιακών στοιχείων που διακρατούνται σε μακροπρόθεσμη βάση διότι η μετατροπή των λόγω μη πραγματοποιηθέντων κερδών κεφαλαίου σε πραγματοποιηθέντα κέρδη ενδέχεται να αποδειχθεί δυσχερής .
I	Για τη θέση "άλλα στοιχεία" των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων, οι διαθέτουσες άδεια λειτουργίας τράπεζες στην Ιταλία - δύνανται να συνυπολογίζουν το ποσό οποιωνδήποτε "κεφαλαίων για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου" τα οποία εμφανίζονται στο παθητικό του ισολογισμού τράπεζας και εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς προληπτικής εποπτείας και δεν έχουν διορθωτικό χαρακτήρα. Τα κεφάλαια αυτά προορίζονται για την κάλυψη πιστωτικών κινδύνων καθαρώς υποθετικού χαρακτήρα. Τα αφανή κέρδη μπορούν να συνυπολογιστούν μόνο για την αντιστάθμιση αφανών ζημιών. Εάν οι ζημίες υπερβαίνουν τα κέρδη, το 50 % του καθαρού ποσού αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Εάν τα κέρδη υπερβαίνουν τις ζημίες, το καθαρό ποσό δεν συνυπολογίζεται στα ίδια κεφάλαια.
L	Το Λουξεμβούργο έκανε χρήση της δυνατότητας που παρέχει το άρθρο 3, παράγραφος 1 επιτρέποντας το συνυπολογισμό, στα ίδια κεφάλαια, ενός μέρους των "στοιχείων με μερίδιο αποθεματικού" το οποίο απαρτίζεται από πραγματοποιηθέντα κέρδη μη υποκείμενα σε φόρο. Εξάλλου, το Λουξεμβούργο θεωρεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1 δεν παρεμποδίζει το συνυπολογισμό, στα ίδια κεφάλαια, των αφανών αποθεματικών επί τίτλων. Ωστόσο, η δυνατότητα αυτή δεν συμπεριλήφθηκε στους κανόνες που θέσπισε το Λουξεμβούργο.
NL	Οι Κάτω Χώρες δεν έκαναν χρήση αυτής της δυνατότητας.

AT	Η Αυστρία έκανε χρήση της δυνατότητας που προσφέρει το άρθρο 3, παράγραφος 1 μόνο στην περίπτωση των αποθεματικών αναπροσαρμογής. Τα αποθεματικά αναπροσαρμογής είναι αποθεματικά μη πραγματοποιηθέντα που αντιπροσωπεύουν το 45 % των ακολούθων διαφορών αξίας : - της διαφοράς μεταξύ της λογιστικής αξίας και της τρέχουσας αγοραίας αξίας του ακινήτου, των δικαιωμάτων που είναι ισοδύναμα με ακίνητη περιουσία και των κατασκευών. Εάν η τρέχουσα αγοραία αξία είναι χαμηλότερη από τη λογιστική αξία, τα αποθεματικά αναπροσαρμογής πρέπει να μειωθούν κατά το ποσό της διαφοράς· - της διαφοράς μεταξύ της λογιστικής αξίας και της αγοραίας αξίας των εισαγμένων σε χρηματιστήριο αξιών τίτλων ή των τίτλων που διαπραγματεύονται σε άλλη αναγνωρισμένη οργανωμένη αγορά· - της διαφοράς μεταξύ της λογιστικής αξίας και της τιμής εξαγοράς μεριδίων εκδοθέντων από οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων. Τα αποθεματικά αναπροσαρμογής μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνον όταν ο υπολογισμός των διαφορών αξίας αφορά το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού (1 έως 3). Σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 14, στοιχείο 4 της τραπεζικής νομοθεσίας, τα αποθεματικά αναπροσαρμογής συνυπολογίζονται στα ίδια κεφάλαια μέχρι ποσοστού 1,5 % της βάσης υπολογισμού κατά την έννοια του άρθρου 22, παράγραφος 2 (σύνολο των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού και στοιχείων εκτός ισολογισμού), εφόσον τα βασικά ίδια κεφάλαια αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 4,5 % της βάσης υπολογισμού.
P	Με προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της Τράπεζας της Πορτογαλίας, στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια μπορούν να συμπεριληφθούν περιουσιακά στοιχεία που ικανοποιούν τους ακόλουθους όρους : - μπορούν ελεύθερα να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη συνήθων τραπεζικών κινδύνων χωρίς να έχουν ακόμη προσδιοριστεί οι ζημίες ή οι μειώσεις κεφαλαίου· - η ύπαρξή τους εμφανίζεται στους λογαριασμούς του πιστωτικού ιδρύματος· - το ποσό τους επαληθεύεται από "revisor oficial de contas". Τα μέτρα αυτά εγκρίθηκαν για να παράσχουν τη δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Πορτογαλία να συνυπολογίζουν στα ίδια κεφάλαιά τους μέρος των προβλέψεων που υποχρεούνται να σχηματίζουν για την κάλυψη των γενικών πιστωτικών κινδύνων. Ωστόσο, μέχρι σήμερα κανένα πιστωτικό ίδρυμα δεν ζήτησε τη σύμφωνη γνώμη της Τράπεζας της Πορτογαλίας για το σκοπό αυτό.

FI	Η Φινλανδία δεν έκανε χρήση του άρθρου 3, παράγραφος 1 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια και δεν επιτρέπει το συνυπολογισμό, στο λογαριασμό κερδών και ζημιών και στα ίδια κεφάλαια, της θετικής διαφοράς μεταξύ της αγοραίας αξίας και της τιμής εξαγοράς.
SV	Η Σουηδία δεν μετέφερε στο εθνικό της δίκαιο την παράγραφο 1 του άρθρου 3 αλλά εφάρμοσε το άρθρο 36, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ για τους ετήσιους λογαριασμούς των τραπεζών και, επομένως, η θετική διαφορά μεταξύ των αξιών περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο πρώτης κατηγορίας. Χρησιμοποιήθηκε η δυνατότητα που παρέχει το άρθρο 36, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ.
UK	Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν προτίθεται να κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής καθότι, σύμφωνα με τη βρετανική λογιστική πρακτική, οι τίτλοι αποτιμώνται γενικώς στην αγοραία τους αξία, δεδομένου ότι οι αξίες χαρτοφυλακίου αποτιμώνται στο κόστος αγοράς τους μείον την απαραίτητη πρόβλεψη για διαρκή υποτίμηση. Η σύσταση αφανούς αποθεματικού που να αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του κόστους αγοράς και της αγοραίας αξίας των τίτλων του χαρτοφυλακίου θα ήταν επομένως ασυμβίβαστη με την προαναφερθείσα βρετανική λογιστική πρακτική. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αντιτίθεται στην τυχόν επιλογή άλλων κρατών μελών να συμπεριλάβουν τα αποθεματικά αυτά στο κεφάλαιο δεύτερης κατηγορίας εφόσον ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 1. Το Ηνωμένο Βασίλειο εκτιμά ωστόσο ότι ένας τέτοιος συνυπολογισμός δεν είναι συνετός, εκτός εάν μειωθεί σημαντικά το ύψος των αναπροσαρμογών αυτών. Το Ηνωμένο Βασίλειο κάνει χρήση της δυνατότητας που προσφέρει το άρθρο 36, παράγραφος 2 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ.
IS	Το άρθρο 3, παράγραφος 1 δεν μεταφέρθηκε στην ισλανδική νομοθεσία, αλλά η Ισλανδία έθεσε σε εφαρμογή το άρθρο 36, παράγραφος 2 της οδηγίας για τους ετήσιους λογαριασμούς των τραπεζών (86/635/ΕΟΚ) και, ως εκ τούτου, η θετική διαφορά μεταξύ των αξιών περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο πρώτης κατηγορίας.
LI	Το Λίχτενσταϊν δεν έκανε χρήση αυτής της δυνατότητας και δεν επιτρέπει να συνυπολογιστεί στα ίδια κεφάλαια η διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας και της τιμής αγοράς.
NO	Η Νορβηγία δεν έκανε χρήση αυτής της δυνατότητας και δεν επιτρέπει να συνυπολογιστεί στα ίδια κεφάλαια η διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας και της τιμής αγοράς.

Θέμα : Άλλα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο 6 και στο άρθρο 3, παράγραφος 1 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τις συζητήσεις που έγιναν κατά τη συνεδρίαση της GTIAD του Ιουλίου 1996 προέκυψε σαφώς ότι οι περισσότερες αντιπροσωπείες είναι αντίθετες με το συνυπολογισμό, στα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων, της θετικής διαφοράς μεταξύ της αγοραίας αξίας και της τιμής απόκτησης. Ωστόσο, ορισμένες αντιπροσωπείες τάσσονται υπέρ, ή εν πάση περιπτώσει δεν αντιτίθενται, σε μία προσέγγιση ανάλογη με αυτήν που υιοθετείται στην Συμφωνία της Βασιλείας για τα ίδια κεφάλαια (περιθώριο ασφαλείας ή "haircut method", σημεία 16 και 17 της συμφωνίας).

Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων, οι υπηρεσίες της Επιτροπής εκπόνησαν πρόταση τροποποίησης του άρθρου 3, παράγραφος 1 της οδηγίας για τα ίδια κεφάλαια.

2. ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σύμφωνα με την πρόταση τροποποίησης, στο άρθρο 3, παράγραφος 1 θα προστεθεί το ακόλουθο σημείο δ):

"Συντελεστής μείωσης 55% εφαρμόζεται στα "άλλα στοιχεία" που συνίστανται στη θετική διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας και της τιμής απόκτησης, η οποία καθορίζεται σύμφωνα με την οδηγία 86/635/ΕΟΚ. Οι διορθώσεις αξίας που πραγματοποιούνται στα στοιχεία αυτά βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 2 της εν λόγω οδηγίας ή οι εισφορές στο λογαριασμό "κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους" σύμφωνα με το άρθρο 38 δεν μπορούν να συνυπολογιστούν στη διαφορά αυτή".

3. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το σχέδιο τροποποίησης είναι περισσότερο σύμφωνο με την προσέγγιση που ακολουθείται στη Συμφωνία της Βασιλείας. Περιορίζεται στη διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας και του "αρχικού κόστους", όπως προβλέπεται και στη Συμφωνία της Βασιλείας, όπου η διαφορά αυτή θεωρείται ως "αποθεματικό αναπροσαρμογής".

Παράλληλα, η προτεινόμενη τροποποίηση είναι πλησιέστερη προς την πρακτική που ακολουθείται στα κράτη μέλη τα οποία κάνουν χρήση των δυνατοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 33 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ όσον αφορά τα αποθεματικά αναπροσαρμογής ή, π.χ., στο άρθρο 36 της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ, όσον αφορά τις ανώτερες του "αρχικού κόστους" αξίες.

Ωστόσο, ο προαναφερθείς περιορισμός συνεπάγεται ότι για άλλα στοιχεία του ενεργητικού εξακολουθεί να υφίσταται η δυνατότητα συνυπολογισμού τους μεταξύ των "άλλων στοιχείων", χωρίς να επιβάλλεται στα στοιχεία αυτά η εφαρμογή συντελεστή μείωσης για τους σκοπούς του περιθωρίου ασφαλείας. Εάν πρόθεση είναι να εφαρμοστεί η εν λόγω μείωση σε όλα τα άλλα στοιχεία, θα πρέπει να διευρυνθεί αναλόγως και το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου τροποποίησης.

Η δεύτερη φράση του σχεδίου κειμένου αποσκοπεί στην αποφυγή των διπλών καταλογισμών. Τα αναφερόμενα ποσά λαμβάνονται ήδη υπόψη για τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχεία 4 και 5.